

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 s. 40 f.

HIRDETESEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 15 fillér.

NYILVÁN SORA 40 FILLER.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi közlőny társaság
Vasúti pályájában.
TELEFON-SZÁM: 157.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Vasárnap, augusztus 31.

Mai számunk főbb közleményei:

- Verécekk: A kilincs.
- A városa bizottsági ülésének tárgysorozata. Egyről-másról.
- Statárium a görög-keleti egyházban.
- Hogyan szabadult Mattasich?
- Románok harca a Kossuth-szobor miatt.
- Csábítás a kivándorlásra.
- Az aradi színház „igazgató-változása.”
- Bombamerénylet egy milliemos ellen.
- Tanügyi képtelenség.
- A székfűtő főmérnöké.
- Aradi kereskedők a vasúti árúházak ellen.
- Állategészségügyi vészkerületek Aradmegyében.
- A közműhely ügye újrafelvétel előtt.
- Éjjeli kaland.
- Az aradi munkások Kossuth-ünnepe.
- A kenyérkereső nők.
- Az anyai szeretet.

A kilincs.

Arad, augusztus 30.

Törvényhatósági bizottsági tag urak, virilisek és a közbizalom jogán lévők: a ki most szóhoz bátorodik, egyike azoknak, akik közgyűlések és iskolaszéki ülések előtt fényesre csiszolják a kegyedék előszobáinak ajtaján a sárgaréz fogót. — Mondhatom: keserves egy smirglizés ez. A csiszoló por a megalázkodás, a melyet a kétség reménység rongyával dörzsölünk az ajtónak ehhez a nélkülözhetetlen alkatrészéhez. Attól az időtől, amíg a bemenethez forgatjuk a kilincset, addig, amíg

a kijövetnél bocsátjuk el a szurkolástól izzadó kezeinkből, egy darab telik le az örökkévalóságból, amely időre mi szabadságra bocsátjuk az önézetünket. A kilincs pedig, ha gondolkodó lény volna, közgyűlések és iskolaszéki törvénynapok előtt bizonyára bosszusan csikorogná: „De sokat cibálnak ma fülön . . . úgy látszik, választani fogunk.”

A tekintetes bizottsági tag urak közül néhány bizonyára rossz néven fogja venni az elkéseredésnek ezen megnyilatkozását. Hohó! Micsoda szörnyű megaláztatás lenne abban, ha a pályázó választás előtt bemutatkozik annak, akinek a szavazata részes az ő érdemeinek kellő méltánylásában. Utóvégre a törvényhatósági bizottsági tag nem ismerheti minden pályázónak conduit-listáját: jussa van ahhoz, hogy tudja, kicsoda-micsoda az, a ki pályázik. Utóvégre az, ha a pályázó a városatyánál tiszteletét teszi, még nem jelent szavazat-kunyorálást. A látogató bejelenti: én is kiállok a porondra. Ha érdemesnek tart a voksra, vagy nincsen angazsálva, jó. Egyébként méltóztassék megtartani további nagybecsű jóakarataiban.

És mégis, sokszor úgy érezzük, hogy a kilincselés rosszabb nekünk a vesszőfutásnál. A legrosszabb olyankor, amikor önök közül néhánynak az arcáról is le kell olvasnunk, hogy ez a kilincskoptatás önöknek se édes dolog. Kellemetlen akkor is, ha eredményyel járunk. Az önök sze-

möldöke alatt ez a gondolat lesz irott betűk nélkül is olvashatóvá: ej, uram, tudom én az érdemet akkor is méltányolni, ha nem is járják ki nálam. Kellemetlen, ha őszinte kosarat kapunk, de lenyeljük. De ha nyolcvankét olyan ígéretet kapunk, amelyet a választás cenzurája csak három szavazattal eszkomptál: kellemetlen az ígéretők arcán az az önkéntelen meglepetés: én megtettem, én ama három között voltam. Hogy a többi megfeledezett az ígéretéről, az már nem az én hibám.

Törvényhatósági bizottsági tag urak, a vagyon és a közbizalom jogán lévők: ezekből látják, hogy az irásunk nem önök ellen szól, a kikhez kilincselni járunk. A kilincselés a szeretkezésnek az a fajtája, a mely egyformán kelletlen az aktív és a passzív szereplőkre. De hát kilincselni muszáj. Kilincselés, ajánló-névjegy-kártyák és szavazat-házalások nélkül nem tudunk előrehaladni. Igazuk van, kérem, a törvényhatósági bizottsági tagok többsége nem lehet az az éleslátó zoológus, a ki szabad szemmel észreveszi a meglapuló ibolyát. És ha a konkurrens kilincsel, én pedig otthon maradok: bizony csak sültagalambként repülhet a szájamba a siker. És mióta nem szállodálnak ilyen madarak a köztisztviselők számára a levegőben! . . .

Az állami közigazgatásnak van egy csunya bogara: a *protekció*. Van-e valaki,

TÁRCA

A hétről.

Dal egy kimondhatatlan

valamiről.

Az ihlet bennem lánggal ég,
És forr, akár a katlan,
S amiről írnom kellene,
Az ah, kimondhatatlan.
Egy rész az ember öltönyén,
Viseli ő, viselem én,
De ha nevét kimondom,
Hát nyakonüt a bonton.

Bezzeg a régi jó világ
Nem volt ily szörnyűen prüd:
Ki szóba hozta, arra még
Nem fogott senki seprüt,
Sőt nótába foglalta azt
A jókedvű, bohém-paraszt:
„Be szennyes, kutyafája,
A kend inge, g.*.*-ja!”

Bár ezt viseli a betyár,
Sőt kényes, büszke, rája:
És tudja a művelt nyugot,
Mi a *Tschikosz* g.*.*-ja;
Ez a ruha ma, fájdalom,

Még szalonképtelen nagyon;
És lesz szegény fejemnek,
Hogy mostan erről zengek.

Hiába, kényszerít reá
A hét egy epizódja:
Poétának ilyesmiről
Ritkán van írni módja.
Komoly, idős városatyák,
Szönyegre dobták a g.*.*-t,
S elhült, hogy odahozták:
A jogügyi bizottság.

Érvek csatáján szembeszállt
A hon két jogügyére,
Vitatván a közműhelyet:
Hogy az valamit ér-e?
És szól az egyik: „Hallja ön,
Ha én velem vitára jön;
Hogy bajban ne találják:
Kösse föl a g.*.*-ját!”

Bizonytalan az szerfözlött,
Hogy megtörtént-e tényleg;
De másrészt arról szólni már
Nem hivatott ez ének:
De megmaradt a nagy morál:
„Hahogy tettvágyad sikra száll,
Tervevén nagy teendőt:
Kösd fel a felkötendőt!”

A közműhelynek is talán
Ez volt csupán az átka;
A villamos kiseded ügyét
Biztosra vette, látta.
Most szivre veheti a szót:
Máskor, ha kér concessziót,
Külön jogot, vagy bármit,
Kösse fel, . . . tudja már mit.

Forgács.

Behunyt szemmel.

Irta: Zima Tibor.

(Kijelentem, hogy az a mese, amelyet itt elmondok, nem történt meg. Ennélfogva a szereplő személyei nem élnek, az a lány és az a fiatalember, akikről itt szó lesz, az életben nem léteznek, legalább én nem találkoztam velük. Mindezeknél fogva egy reám, a szerzőre, mint az olvasóra nézve teljesen közömbös, vajjon szöke-e az a lány, és barna-e az a fiatalember, akik egész életüket ebben a novellában élik le, avagy pedig megfordítva. Az is tökéletesen mindegy, hogy az esemény színhelye az a bizonyos szalon-e, amelynek egy-egy fauteuil-jén ül a két beszélgető, avagy pázsitos, virágos park, amelynek frissen locsolt utain sétál a többször említett leány s a hasonló sorára jutott fiatalember. Jól nevelt tárcairó ilyen külsőségeken könnyen tulteszi magát. Ezek után, azt hiszem, kezdhetjük.)

A fiatalember: (gondolkozás után, öletszerűen)
Ugye, milyen furcsa?

A leány: (aki ebben a pillanatban közelebb járt

kezdve Széll Kálmán miniszterelnök — ur ő nagyméltóságától kezdve Csekély Döme díjnokig, — nem lenne ennek elvi ellen-sége. És a protekció mégis hizik, élőkődik. A törvényhatósági autonómiánál, a választás szabadságának mezőin meg van a párja: a kilincselés. Melyik a rosszabb a kettő közül? Én nem vitatkozom. A kettő közül bizonyára jobb lenne egy harmadik, ha egyáltalában lenne.

Az iskolaszék csütörtöki ülésén *Abrai Lajos* ur bolygatta meg a kilincselés problémáját. Nem mi, kérem. Mi jártunk volna tovább is, küszöbről-küszöbre, hol ki, hol be, — a rezignációnak abban a hitében, hogy Isten így teremtette a világot és ennek így kell lenni. Hanem ha már a szőnyegre került a kilincs: akkor kár lenne elhallgatni, hogy nemcsak a tanítválasztásokat, hanem a közgyűlés választó-napjait is megelőzi ez az egyhangú szomorú színjáték: az önérzetes emberek tragédiája.

És mi szent borzalommal várjuk a városatyák szaporítását. Hatvanhat kilincselés több! Mintha bizony eddig kevés lett volna. Hatvanhatal több látogatás: (a jobb esetet véve, azaz, ha mind a hatvanhatot az első járásra otthon találjuk) a választás előtt szabadságot kell hogy kérjünk a karrierünk érdekében. Különben a türelmes állat lajtorjájának örökké a legalsó fokán maradunk: örökké szürke, poréví, kiszáradt írógépek, a kikből lassanként kivesz az az érzés, hogy többre, hasznosabbra születtek.

Ez a hatvanhat kilincs, isten bizony, aggaszt egy kissé. Törvényhatósági bizottsági tag urak, meglevők és leendő: a mielőtt ennek a korszaka bekövetkezik, ejtsék valami helyes gondolattal módját, hogy a kilincselés megszűnjék. Nem volna önök között Perzeusz, a ki egy bűvös tükör segítségével le tudná vágni a kilincselés Meduza-fejét? Argirus, a ki ezt a sok fejű szörnyet lebirja?

Tudom: ez az irásom sokkal több lesz vala, értékben, ha sivár elmékedések, kesernyés sopánkodások helyett eszmét vetek föl a baj orvoslására. De úgy érzem: nem is lenne illendő, ha az eszme tőlünk,

az érdekelték szomorú dandárából kerülne ki. Vitassák meg önök ezt a dolgot, tisztelt kilincs-tulajdonosok. És ha megszületik a megváltó eszme, a mely be is válik, akkor még egyszer bekövetkezik az utolsó, nagy kilincselés, valamennyien végigjárjuk az önök ajtóit: megköszönjük, hogy kipusztították a kilincselést.

Egy kilincses vitéz.

Az interparlamentáris konferencia. Fővárosi tudósítónk táviratozza: *Pirquet* báró, a konferencia osztrák csoportjának elnöke ma egy csomó körlevelet küldött *Desseuffy* Arisztid képviselőházi háznagyti titkárnak. A körlevélben, mely a szövetség összes tagjaihoz van intézve, elmondja a báró a bécsi konferencia elhalasztásának okait. Ezeket már ismeri mindenki. Újból előadja, hogy a fogadtatás előkészületei miatt kellett elhalasztania a konferenciát, miután 620-an jelentkeztek és októberben pedig már késő lett volna, mert az Unió különféle államaiban akkorra már megkezdik a parlamenti tárgyalásokat. Érdekes azonban a végpasszus, a melyben *Pirquet* báró azt mondja, hogy a konferenciát a jövő év augusztusában tartják meg Bécsben, „csak hogy” ehhez a berni központ beleegyezése szükséges. Mi jó forrásból közölhetjük, hogy az általunk már ismertett politikai okoknál fogva, Bécsben egyáltalában nem tartanak többé interparlamentáris konferenciát.

A város bizottsági üléseinek tárgysorozata.

(Levél a szerkesztőséghez.)

Arad, augusztus 30.

A város gazdasági székének és építészeti bizottságának egyik előkelő tagjától vettük az alábbi, megfontolásra és megvalósításra érdemes ajánlást javasoló levelet.

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Évek óta vagyok Aradváros gazdasági székének és építészeti bizottságának tagja s mondhatom, hogy ezen idő alatt lelkiismeretes kötelességgel feleltem meg a tisztségemnek. Az ülésekre a midőn csak időm engedte eljártam, s ha statisztika igen, de a lelkiismeret nem állapíthat meg mulasztást ellenem.

— Én a magam részéről — azt hiszem így ezzel maga a törvényhatósági bizottság is — feltételezem valamennyi szakbizottságbeli tagtársaimról ugyancsak a lelkiismeretességet, s honnan van mégis a két bizottság üléseinek látogatottsága a tagok számához képest olyan rendszerint fogyatékos?

Én abban látom e jelenség okát, hogy a város előjárósága nem tájékoztatja eléggé, sőt nem tájékoztatja egyáltalában a gazdasági szék és az építészeti bizottság tagjait arról, hogy a tárgyalás alá milyen és mekkora fontossággal bíró ügyek kerülnek. A tény, hogy mindkét bizottságnak elég fontos hivatása van a város gazdasági életének irányításában, a mi viszont nem zárja ki azt, hogy tárgyalás alá kerülnek ott olyan apró, vagy legalább is kisebb fontosságú kérdések is, a melyeknek megvitatása nélkülözheti a bizottságok plénumának jelenlétét. Viszont azonban vélemény nyilvánítás, vagy javaslattétel céljából kerülhetnek oda olyan fontos kérdések is, a melyek e me fontosságuknál fogva, megkövetelik az ülés látogatottságát s a bizottság tagjainak teljes, de legalább is túlnyomó számban való jelenlétét.

Hogy példának a gazdasági székét veszem: ez a bizottság minden héten ülést tart, tehát elég sűrűn veszi igénybe tagjait. Amiből viszont az is következik, hogy annál sűrűbben állhat elő az az eset, mikor az illető tag akár elfoglaltsága, akár távolléte folytán az ülésen meg nem jelenhetik. S aztán olyan közel fekszik az a gondolat:

— Hiszen ma talán ugysem tárgyalnak valami fontos ügyet.

S míg a tag így gondolkozik, azalatt a bizottságban letárgyalják a legfontosabb ügyeket. Egészen másként állna a dolog akkor, ha a két bizottság előjárója a tagoknak előzetesen tudomására hozná azt, hogy milyen ügyek kerülnek az ülésen tárgyalás alá. Ha a tag fontos kérdést lát napirendre tűzve, vagy olyat, amelyről érzi, hogy annak tárgyalásánál a maga ismeretét, tapasztalatait érvényesítheti, bizonyára elfogja halasztani privát-teendőjét s elmegy az ülésre. Lelekiismeretesség lévén benne, nem áltathatja magát azzal a hittel, hogy ugysem tárgyalnak most ott fontos dolgokat.

Ez az én véleményem erről a kérdéstről s azt hiszem, hogy ha a tanács elrendelné a bi-

a pápuak földjéhez, mint a szomszédjához) Igazán furcsa . . . Illetőleg . . . mi a furcsa?

A fiatalember: Látja, azt sem tudja mit beszél. Csak felel, mert beszédet hallott. Így szokott maga. Ha velem van, mindig másról gondolkozik, s én ilyen körülmények között higgyem el magának, hogy akkor is rám gondol, mikor nem vagyok maga mellett.

A leány: (látható őszinteséggel) Higgye el pedig, igazán úgy van! Csak most, egy pár napja vagyok olyan melankólikus.

A fiatalember: Szeretném tudni miért.

A leány: (habozva) Olvastam valamit, szótanem tudom elúzni magamtól ezt a töprengést.

A fiatalember: Talán valami pikánst olvasott?

A leány: (önérzettel) Jegyezze meg magának, hogy nem szoktam olyasmiket olvasni, ami nem nekem való. Én jól nevelt lány vagyok.

A fiatalember: Ugyan hát akkor mit olvasott?

A leány: (közelebb húzódik a gavallérjához) A múltkor arról olvastam valamelyik újságnak „Különfélék”-rovatában, hogy minden ember behunyja a szemét, mikor csókolózik.

A fiatalember: Ugy is van.

A leány: Igenis nem úgy van, mert én nem szoktam behunyni a szemem.

A fiatalember: Téved, én még nem láttam magát nyitott szemmel csókolózni.

A leány: (szégyenlősen elpirulva) Azon kez-

dem, hogy mikor csókolózunk, nem is láthatja hogy nyitva van-e a szemem, vagy nincs. (Nekibátorodva) Különben pedig, ha maga is azt állítja, hogy minden ember behunyja a szemét a csókra, akkor maga is behunyja s így épen-séggel nem láthatja, hogy én nyitva tartom-e, vagy sem.

A fiatalember: Azért kár így felfortyanni. Én csak úgy éreztem, hogy maga is behunyja a szemét. Különben is a csókra nézve oly mindegy az, vajjon nyitva tartja-e az ember a szemét, vagy nem.

A leány: Azt mondják, hogy nem egészen mindegy, mert a ki behunyt szemmel szokta adni és kapni a csókot, az egész mást érez, mint a ki nyitva tartja a szemét.

A fiatalember: (örömmel, mint mikor valaki pénzt talál az utcán) Nohát nekem ne csevegjen, én már láttam magát behunyt szemmel csókolózni.

A leány: (meglepetéssel) Ugyan mikor és kivel?

A fiatalember: A múlt vasárnap volt maguknál látogatóban az édesanyjának a nagynénje, s mikor azt maga bucsuzóul megcsókolta, igenis behunyta a szemét.

A leány: No hát ez több a szofizmánál. Csak nem gondolja, hogy akkor is nyitva tartom a szemem, mikor a világ legcsunyább tantíját kell megcsókolnom.

A fiatalember: Ja ugy. Hát maga ilyen megkülönböztetéseket tesz a nyitott és a behunyt szemek közt? Akkor elhiszem, hogy

nem tud különbséget tenni a kétféle csókolózás között. Hanem ajánlok én magának valamit. Magunk vagyunk, nem láthat meg senki, csókoljon meg kétszer. Először nyitott szemmel, másodszor csukott szemmel. S aztán válasszon, melyik a jobb.

A leány: (tagadólag int.)

A fiatalember: Miért nem?

A leány: Először is azért nem, mert én nem szoktam előzetes megállapodások szerint csókolózni, másodszor pedig én meg vagyok elégedve . . . de ezt már nem mondom.

A fiatalember: (megfogja a leány kezét) No mondja édes . . .

A leány: (lesüti a szemét.)

A fiatalember: (osdokolva) En kérem; mondja meg.

A leány: Másodszor azért, mert . . . mert nekem így is jó.

A fiatalember: Nekem is jó, de ha kíváncsi a csók másik fajára, most van alkalom, ma még úgy sem csókolt meg.

A leány: (tettetett határozottsággal) Nem teszem, mondtam már, hogy előírás szerint és előzetes megállapodás alapján csókot adni nem szoktam, kapni pedig nem szeretek. Különben sem tudnám behunyni a szememet.

A fiatalember: (átöleli a leányt s hosszú csókot nyom az ajkára.)

A leány: (lesüti a szemét. Behunyja.)

(Szűnet a csókban.)

A fiatalember: (a leány szemére néz) Hát miért hunyja be a szemét?

sottsági tárgyalások sorrendjének közlését, csak a közigazgatás nyerne az újítással.

Egy városi képviselő.

Eddig a levél. Mi a magunk részéről feltétlen igazat adunk a levél írójának. A bizottsági ülések tárgysorozatának közléséről kifejtettük nézetünket annak idején, mikor a közgyűlések sorrendjének tájékoztató-voltáról volt szó. A fent közölt levél igazolja, hogy álláspontunk helyes volt.

TÁVIRATOK.

Zavargások Albán-Szcutáriban.

Konstantinápoly, augusztus 30. Hivatalos török reszről megcáfolják egy külföldi lapnak azt a jelentését, hogy Albán-Szcutáriban zavargások vannak két keresztény kereskedő meggyilkolása miatt. Ez a hír valószínűleg arra vezethető vissza, hogy Szcutáriban bizonyos Kiamil és Djuba Péter között személyes torzalkodásból kifolyólag verekezésbe került a dolog, amelyben Djuba elesett és Kladije András nevű kísérője megsebesült. Politikai jelentősége nincs a dolognak, csak közönséges büntényről van szó. Azt a hírt is megcáfolják, hogy Mitrovicában nagy forrongás van egy szerb kereskedő meggyilkolása miatt, Mitrovicában eféle büntény nem fordult elő és a város teljesen nyugodt.

Kinából.

Peking, augusztus 30. Janani vezérőrnagyot, Japán kínai hadainak volt parancsnokát a pekingi japáni követséghez katonai attasévá nevezték ki. Azt hiszik, hogy Kina Jananit megfogja bizni hadseregének átalakításával és hogy ezzel ugyanolyan pozíciót akar biztosítani Japánnak, a minót Oroszországnak adott.

A venezuelai harcok.

New York, augusztus 30. Willemstadból jeli egy távirat: A lázadók tegnap megkísérelték Paquay venezuelai város bevételét, de több óráig tartó harc után kénytelenek voltak visszavonulni. Kétszáz lázadó elesett vagy megsebesült.

Az amerikai hadsereg szaporítása.

London, augusztus 30. A Timessel new-yorki levélben közlik, hogy az amerikai hadsereget jövő év tavaszán öt ezreddel szaporítani fogják. A szaporítás aztán minden esztendőben fokozódik.

Egyről-másról.

(Csomagolás. — A művészet és a kánikula. — Augusztusi éjszakák. — Kezddnek az iskolák, Cikkek a pályaválasztásról. — A mesterség.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, augusztus 30.

Ostendeban, Trouvilleban, Reichenhallban, Siófokon és Török-Bálinton megkezdődött már a csomagolás. Pár nap még és megelevenedik újra a Stefánia-úti korzó és díszes fogatokon a Faubourg St.-Leopold szép asszonyai és sárgára festett haju demimonde-ok fogják ragyogtatni toalettjeiket és gyémánt boutonjaikat. Budapest újra itthon lesz Budapesten és a felhuzott „görrednyök“ alatt kíváncsi asszony fejek jelennek meg az ablakokban, hogy lemosolyogjanak rég látott ismerőseikre.

Pedig a fővárosban tulajdonképpen most kezd beköszönteni a nyár. Sok borus és hüvös augusztusi nap után igazi kanikulai forróság olvasztja az aszfaltot és a statisztikusok immár alig győzik tartani az elfogyasztott söröket. A kőszínházakban már megindult az élet és egyikben-másikban állítólag már folynak is az előadások, egyelőre persze a nyilvánosság kizárásával. Hja, a művészet és a kánikula nem születtek oly anyaméhben és meg lehet állapítani, hogy a megnyíló színházak nem fognak egymásnak versenyt csinálni. Közös ellenségük, legkomolyabb konkurensük — a meleg.

Csodaszépek, mesésen hangulatosak ezek az augusztusvégi éjszakák. Mintha lázas hevőben utoljára még ki akarná tombolni magát a nyár, mielőtt átvénné uralmát a lombhullató, mélabus ősz...

Veszedelemesek is ezek az augusztusvégi éjszakák. Ma „még nyílnak a völgyben a kerti virágok,“ de holnap, ki tudja, talán már megkezdí temetői munkáját a hervadás hava. Kikell tehát használni az időt, okosan, gazdaságosan és mindenekelőtt vidáman. Ebben is a szalmaözegek járnak elől jó példával, de hát lehet-e csodálni ezt? Nekik drága az idő, most nemcsak az ősz var a nyakukon, hanem a fürdőről hazatérő fele. Az ő napjaik meg vannak immár számlálva, mert kezdődik az iskola, haza kell hozni a gyerekeket és a gyerekekkel együtt haza jön a mama is. A mamától pedig nemcsak a gyerek fél, hanem meghuzza előtte magát bizony a papa is.

Az iskola különben már előre veti árnyékát. A könyvkereskedések és antikváriusok kirakataiban piros, sárga, kék és zöld plakátok hirdetik, hogy ott iskolakönyvek kaphatók s kicsi, nagy és legnagyobb diákok zúzsognak, forognak, forgolódnak ezekben az üzletekben, tarka össze-visszaságban alkudozván a Névy-féle statisztikáért, az Illászért és a Kozma-féle földabroszért.

Az újságokban pedig komoly értekezések lesznek olvashatók a pályaválasztásról és komoly intelmek, tanácsok arra nézve, hogy az új iskola! év alkalmából nem tehetnek okosabbat a szülők, mintha gyermekeiket nem küldik tovább iskolába, hanem mesterségre fogják.

A szülők híven elolvassák ezeket a cikkeket és megegyeznek abban, hogy aranyigazságokat tartalmaznak. Másnap pedig viszik a fiaikat beiratni. Mert hiszen az a cikk csak nem vonatkozik az ő fiára, gondolja magában minden apa. S még hogy a gyerek iparos legyen! No, magyar ember ebbe nem igen fog beleegyezni! Pfüj, a szegény ősz még megtalálna fordulni a sirjában!

Pedig hát minek fordulna meg? Mi kifogása lehet a tisztelt ősnak (az isten nyugosztalja!) az esetben, ha az utód szépen, kényelemben, uri módon él és halad a meggazdagodás útján előre? Avagy jobb a gazdagodás minden reménye nélkül hivatalban ülni, szegényen nyomorogni, de ah! unak lenni?...

Fordul azonban az idő s ime történnek jelek és csodák. A mit komoly intelmek nem tudtak elérni, meghozza észrevétlen a fejlődő kor szellem. Akad már elvétve magyar fiú is, a ki komoly becsvágygyal készül a kereskedői és műipari pályára. Most még csak szórványosan. de a példa ragad s mind sűrűbben lépnek majd ifjaink a szép jövővel biztató pályákra. Akkor lesz majd nagy, boldog és gazdag ez az ország, ha tulsúlyban lesznek a tanult, intelligens kereskedők és iparosok.

Kár erről beszélni, régi igazság ez, kőbe vésní való. S boldogoknak valljuk magunkat, hogy ifjaink kezdik már itt-ott megérteni a kor intő szavát. Ha böngészünk a statisztikában, az eredmény már nem olyan elszomorító. Valóban, történnek jelek...

A leány: (még jobban leszoritja a szempilláit.)

A fiatalember: Nyissa ki a szemét.

A leány: (jelentőségteljesen) ... Nem akarom.

A fiatalember: (megérti a célzást és folytatódik a fenti jelenet.)

Erdélyben.

— Utí epizódok. —

Írta: KARA GYÖZÖF.

II.

Délutáni négy órakor érkeztünk az aranybányák városába, Verespatakra. Érdekes élet ez. Már messziről robogó kocsiszerű dübörgés ütötte meg fülünket s oda érkeve vagy egy óráig haladtunk a patak mentén közel ezer zuzómalom tömkelegében. Egyik a másiktól kapja el a vizet s aranybányabirtokos itt mindenki. Majdnem hódoló tisztelettel néztem a bucsesdi barak korcsmárosnőjét, midőn tudatta velünk, hogy ők verespataki aranybánya tulajdonosok s itt Verespatakon tudtuk meg, hogy évi két korona lefizetése után bárki jogot kap aranybányászatra. Gyakran tizen is egy irányban turják a hegyet s viszik belőle a követ, zuzzák, mossák s ha jól megy dolguk, kimosnak belőle naponta egy koronányi aranyat; ha egyszer-másszor egy kis termés-aranyra akadnak, mindig porre kerül a dolog s ilyenkor a bánya törvény annak itéli oda a le-

letet, a ki a hegy azon részén először váltott volt ásatási jogot.

Maga Verespatak elég érdekes városka, jellege határozottan magyar. Utcái és terei Erdély nagy fiainak nevét viselik, így láttam p. o. Zeyk Dániel-teret, Lukács Béla-teret. Az oláh templom tornya filigrán egyesítése a rombadólt velencei Szt. Márk campanilé — és a florencei Palazzo vecchio tornyának. Katholikus temploma, melyet a temető vesz körül, az isten- és hazaszeretethez épült egyaránt; oltárképe Szt.-Lászlót ábrázolja, kezében a csatabárdal, két oldaloltárát pedig egyfelől az ártatlanság jelvényét, a fehér liliomot tartó Szt. Imre, másfelől Szt. István képe díszíti, a mint Szűz Máriának felajánlja Magyarország koronáját. A városka elég tiszta s minden utca felől ablak tele rakva cserépvirágokkal. Felmásztunk a Csetátje mare vagyis Nagy Vár nevű hegyre. Az egész hegy tele van bányabejáratokkal, úgy néz ki mint egy bombalövéssekkel átlukgatott óriási kőfal. Sok száz apró hegyi ló puttonyokban hordja le a köveket a zuzókhoz. A hegy tetején páratlan látvány kínálkozik. Szédítő mélységű szakadékok szélén sziklákról-sziklákra kuszva a rómaiak készítette bejáratokhoz jutottunk, melyek sisakalakúak s tükörsimára vannak csiszolva. A szakadékok mélységében halmazával hevernek a rómaiak által lefejtett kövek, melyeket nagy nehézségekkel még csak most visznek el onnan s zuzzák porrá. A hegy legmagasabb fokán állva megláttuk e hegység óriását, a *Vulkánt*.

Másnap augusztus 13 ára virradtunk. Ez kirándulásunknak legérdekesebb s legnehezebb napja. Reggeli 4 órakor már talpon voltunk, mert nagy dologra készültünk: a Detonata megmászására. Sűrű felhők boríták az eget és „Barangol és zug, zug az őszi szél.“ De mi nem riadtunk vissza. Ot órakor megérkeztünk a lovaink s fél óra múlva utnak indultunk mi hárman, a vezető és három kis hegyi ló, összesen heten. Vezetőnk rossz időt jósolt, mert a verespataki templomot sűrűn kővályogták körül a krakogó varjuk. Legokosabb volt közöttünk a Kádas lova, mert a mint a kirándulás intézője a hátára ült, a ló ugrándozva makrancoskodott, nem akart megindulni. Nagynehezen leemeltük a lóról s egyikünknek gyalog kellett az utat megtennie. Schmidt vállalkozott reá, mig mi ketten lovon mentünk, a velünk szembejövőknak Don Quijota és Sancho Pansa képét nyújtva. Egy fél órát haladtunk már, midőn a kornyai vízfogó tóhoz érkezvén, az eső szitálni kezdett. Mi nem is gondoltunk a visszatérésre s minél előbbre jutottunk, annál nagyobbak és sűrűbbek lettek az esőcseppek. Csakhamar zuhany szakadt a nyakunk közé s így haladtunk két óra hosszat mindig hegynek fel valóságos alpesi vidék szépségében gyönyörködve s a novemberbe illő eső hidegétől fogvacagva. Kádas Rosinantéje valahogy csak bírta az utat de az én szürkém csak úgy cammogott, hogy Rosinantének mellettem haladó boldog birtokosa folytonos vesszőcsapásokkal unszolta, mig végre rá nem unván e kéziz-

Statárium

a görög-keleti egyházban.

(Lakásából kihurcolt lelkész.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 30.

Hihetetlenül hangzó eset híre érkezik Marosvásárhelyről, ahol a görög keleti esperest a fölébbvaló hatósága statáriális módon üzte ki a parokiájából, mert az egyházhoz irt munkájában nem a leghizel öbben nyilatkozik az erdélyrészi viszonyokról. Az eset röviden ez:

Manegutin Miklós a marosvásárhelyi görögkeleti egyházközség telkésze és kerületi esperes ez év június havában egy román nyelven irt könyvet adott ki. Ebben a könyvben, amely igen komoly irányu és minden szubjektív vonatkozástól ment egyháztörténelmi munka, a szerző az erdélyrészi görögkeleti egyház belső szervezetét ismerteti azzal az egyáltalán nem titkolt célzattal, hogy ezt a szerinte a „bizantinizmus minden büneivel” terhelt szervezet megjavítsa. Különös törekvése a szerzőnek, hogy az egyházszervezetben hiányzó fegyelm, rend és törvényesség bevezetessék és érvényre jusson.

A könyv tartalma, tendenciája és talán őszintesége, úgy látszik, rossz vért szült az esperes hatóságánál, mert a könyv megjelenését követő második napon a konzisztorium Manegutin Miklós esperes felett kimondta a maga drákói ítéletét.

Szól pedig ez a minden megokolás nélkül hozott ítélet a következőképpen:

„Manegutin Miklós papi és esperesi állásától örökre elmozdítottatik; papi jellegéből kivételtetik; nyugdíj igényétől megfosztatik és ugyancsak megfosztatik ama jogtól is, hogy valaha bármely egyházi vagy iskolai állást foglalhasson el; kiközösítettik az egyház kebeléből és megfosztatik egyszer s mindenkorra az egyházi tagsággal egybekötött mindennemű aktív és passzív polgári jogtól.

És még itt nem állottak meg a konzisztorium szigorú urai. A mikor kimondták a maguk súlyos ítéletét, az ezt követő harmadik napon, vagyis június hó 24-ikén a nyakára küldték közegeiket az elítélt esperesnek és az ítéletüket karhatalom alkalmazása mellett tényleg végre is hajtották. Más szóval: az elítélt esperest elmozdították az állásából,

megfosztották papi jellegétől kihurcolták a papi lakból s elszedték tőle a templom kulcsait.

A nagyszebeni konzisztorium tehát nemcsak kihallgatatlanul és minden törvényes formák megtiprásával ítélte el egy papot, hanem ezt az így hozott ítéletet minden jogorvoslat bevárása nélkül és illetőleg annak kizárásával tényleg végre is hajtotta. Hogy egyebeken kívül, ez a hallatlanul brutális és egyenesen az orosz kancsuka rendszerre emlékeztető ítélkezés az egyházi statutumok szerint is minő jogtalan cselekedet, azt mindenki beláthatja.

Csábítás a kivándorlásra.

(A kivándorlási ügynökségek bünel.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 30.

Hegyi Jenő, a fiumei Magyar Tengerpart szerkesztője fontos adatokat gyűjtött erről arról, hogy mint csábítják a magyarokat a kivándorlásra. Ezeket az adatokat most könyvben is kiadta. A könyvnek fölöttébb érdekes része ez:

Soha a világon csábítóknak és népboldítóknak könnyebb dolga nem volt, mint a kivándorlási irodáknak és ügynököknek Magyarországon. Nem kellett megerőltetniök magukat, hogy ezrével foghassák a balekokat. Még segítőársakat is találtak, olyanokat, kikneknek kötelességük lett volna a népet felvilágosítani és a kivándorolni akarókat lebeszélteni: tanítókat, jegyzőket és nyugalmazott állami hivatalnokokat is. Szégyenelték Magyarországot legujabbkori történetének, hogy akadtak a fentemlített foglalkozásbeliek között számosan, akik egy-két forint provizióért valóságos líferálták a kivándorlási irodák számára az embereket.

A csábítás szinte hihetetlen eszközökkel folyt és folyik jelenleg is.

Arról, hogy az ügynökök, kik személyesen járják be a falvakat, mit ígérnek a parasztnak és a munkásoknak, fölösleges beszélni. Ha elolvassuk a nyomtatott felhívásokat, melyekkel Bécsből, Hamburgból, Brémából, Udineből és Genuából árasztják el az országot, könnyű elképzelni, hogy élőlőszóval még képtelenebb hazugságok terjesztetnek.

Egy csomó nyomtatvány kezembe került. A visszatértek adták át. Van közte magyar, német, horvát és tót szövegű. A legnagyobb

részét a hamburgi *Misster F.* cég és a genuai *Lieurea Americana* küldte szét. Külön fogalmaztak felhívásokat a földművesek és külön a munkásemberek számára.

Az előbbieket azoknak vannak szánva, kiket Dél-Amerikába, Braziliába és Argentínába akarnak csábítani. Az öregbetűs durva papirost *Szűz Mária képe díszíti.* A ravasz csábító tudja, hogy a nép vallásos és az ilyen külsőség hat rá. A szöveg mindössze 100—120 sor. Elmondja, hogy azokban az országokban szükség van földművelőkre, mert óriási földek hevernek parlagon. A kormány beakarja népesíteni az országot, ezért minden letelepülőnek ad 100 hold földet — ingyen; ad továbbá két lovat, két ökröt, ekét, szekeret — ingyen; ad továbbá magvat, épületfát és a legközelebből terméig megélhetésre való pénzt szintén — ingyen. Adót tíz évig egy krajcárt sem kell fizetni. A ki akar menni, csak az utazásra való költséget teremtsen elő, de azt is megtérítik neki, ha megérkezett. A föld nagyszerű, egy évben kétszer is lehet aratni.

A műveletlen parasztember álmélkodva olvassa mindezt, de elhiszi, mert hiszen nyomtatva van! Itthon is van egy kis földcskéje, szőlője és háza, valahogy mégis él utána, de hogyne cserélné föl az odakünn váró nagy jóléttól? Tíz év alatt majd szerez annyit, hogy hintós földesur lesz belőle, mire visszatér.

A nyomtatvány azt is megmondja, álljanak össze mentül többen és ha már összebeszéltek, irjanak a kiszállító irodához. Az majd azután bőven megmagyarázza, hogyau kell elindulni, merre és hova utazni.

Egy másikfajta felhívás a napszámban dolgozó munkásokat, akiknek azonban szintén van valamicskéjük, árasztja el csábító kilátásokkal. Beszél a napi 10 frtos munkabérekről, a 8 órai munkáról, a kényelmes ingyen-lakásokról, a gazda (gyáros, bányatulajdonos stb.) tiszta jóvedelmében való részesedésről, egyszóval azokról a dolgokról, melyek után a munkások lelke áhítozik, de jelenleg Amerikában sem lehetők fel.

E nyomtatványok boríték alatt, névre címezve érkeznek. Tehát kétségtelen, hogy az illető külföldi ügynökségeknek cinkostársaik vannak a falvakban, kik a kivándorlási objek-

mokat erősítő gyakorlatra, magamra hagyott s így történt, hogy szürkémel, fél órával később jutottam a végecséhez, mint a kirándulásban résztvevő többi emberek és állatok. Reggeli 8 órakor bőrig átázva a Detonátánál voltunk. Örömlükben egy pisztolylövessel üdvözöltük a „Villámsujtató” bazalt csodát, de a sziklaóriás sipjeinek rengetegje nem reagáltak a lövésre, magukba zárták a várva várt echót.

A sziklafallal szemben épült állami erdőlakás óra, egy gyalui székelly igaz magyar vendégszeretettel fogadott. Az asszony tüzet rakott s mi telőtől talpig, ruhát váltva megszáritottuk átázott bőrünket s ruhánkat. A sűrű felhő egy időre szétfoszlott s előttük állott teljes fenségében, megkapó szépségében a természet nagy templomának kővé meredt orgonája, az 500 méter hosszú és 100 méter magas „Detonata gola” a Menyköüttötte hegy, sok százezer sipyszerű bazaltoszlopból összerakva, a teremtésnek egy páratlan szépségű csodája. Évezredek viharzottak el feje fölött, cikázó villámok a ragja sujtott le rája, a mélységbe zudítván egy-egy óriási bazaltoszlopot, miknek törmeléke maga egy nagy hegyet alkot az alján, lábánál lakott nemzetek világhatalma dőlt romba, ám a Detonata rendithetetlenül áll s még akkor sem rendült meg, midőn 1900. július 20-án két ezer oláh torokból hangzott feléje a „Se treasca natie noastra.” F napon ugyanis nemzetgyűlést tartottak a Detonata alján a sötétben ólalkodók. A főkolompások közt ott volt *Arad Kosuth gyalázója* is. Nagy hazafias jeremiádra készült, azon hiszembe talán, hogy Arad vármege székházának disztermében van: csak-

hogy a jelenvolt főszoigabiró egyetlen intése és szava elég volt, hogy hallgatásra bírja, mint hogy 24 csendőr váratlan megjelenése a „békétlenség” egész gyülekezetét szépen elcsendesítette. Mindezeket az öreg Detonátának „egy nem szavajátszó óra” beszéltette nekünk.

Beszélgetésbe elegyedtünk vendégszerető házigazdánkkal s elilestem néhány érdekes székely kifejezést. Neki a paszuly fuszuly, a vércse vercese, a tányér tányér s az az oláh, a ki gonosz rosszakarattal egyik lovának koponyáját odakötött dinamittal kettérepesztete neki nem a tettes, hanem a tettves. Vendégszeretőleg megkínált reggelivel s nem akart elereszteni, míg az újra megindult zuhogó eső el nem áll. Így tartotta ott magánál már két napja egy tiroli orvost és fiát. Csakhogy nekünk mennünk kellett, nehogy tíz órára Bucsum-Sászába rendelt abrudbányai kocsisunk ott hagyjon, mint Szt. Pál az oláhokat. Turista vakmerőséggel tizenegy órakor utnak indultunk egy sűrű fenyvesek közt meredeken aláhömpölygő hegyi patak medrében körül köre ugrándozva, nem lévén bátorságunk lóra ülni, mert az maga is minduntalan megcsuszott. Amint először félrelépve a patak vizébe léptünk és cipőnk megtelt vízzel, nem kerestük többé a vízből kiálló köveken való kényelmetlen járást, hanem bokán felül érő vízben haladtunk a patak medrében, míg a folyton áradó és elsodrással fenyegető víztömeg ismét az ugrándozva való járásra nem kényszerített. Így haladtunk a pataknak hol jobb, hol bal partján, ott a hol az ár nagyon sodró volt, lóháton kelvén át a vizen, míg végre másfél órai tisztességes kneipolás után e nagyon is

szomorú emlékezetű napon most már másodszer nem is bőrig, hanem csontig átázva Bucsum-Sászába érkeztünk. A kocsma előtt várt a kocsisunk s mi betértünk hogy száritsuk magunkat. Ott találtuk tulajdonosát, a község biráját, első tekintetre valóságos gentlemant, a legmodernebb redigotoba öltözve s vele együtt a többi előkelőségeket, az orvost, a pópát, a dászkaált, a jegyzőt, a „Detonata” iakarékpenztár igazgatóját s még néhány ismeretlen nagyságot. Azt hittük, hogy az uri kaszinóban vagyunk s csakhamar megtudtuk, hogy egy Hóra-barlangban kerültünk, mert amint magyarul megszólalván valami meleg ételt és meleg szobát kértünk, hogy ruhánkat kissé megszáritthassuk, a biró kereken kijelentette, hogy itt sem az egyiket sem a másikat nem kaphatjuk. azzal hátat fordítva nekünk tovább iddögált és kártyázott jeles kompanistáival, a kik között egy orvos is volt! Nos, Bucsum-Szász nagyközség tekintetes biró ura! Önnél sokkal több tisztességet tudó embert kötöttek már fel s Ön társaival együtt elmehetnének a vadembereknek kikiáltott pápuák közé emberséget tanulni. De minék fáradnának oly messzire; menjenek csak el Bucsesdre Kangyin Márknéhoz, a szegény mőc műveletlen feleségéhez, attól is tanulhatnának emberséget s az etnografikus, a ki az Önök hovatarozandóságát megállapítani akarja, nem sokat kell hogy tépelődjék azon, vajjon Önök baromlóan lakó emberek-e avagy fordítva.

(Vége következik.)

tumnak alkalmas emberek neveit összeírják és az ügynökségnek elküldik. Kik ezek? Egyik helyen a jegyző, másikon a tanító vagy a boltos. Az ügynökség tisztességesen megfizet ezért a kis „írásbeli” munkáért, mely első egyengetője a kivándorlásnak. Ha valamely községből akad ember, aki bővebb felvilágosításokért levelet intéz a nyomtatványon megnevezett irodához s levelében megemlíti, hogy többen is volnának kivándorolni akarók: csakhamar ott terem közöttük az ügynök ur. Ez aztán mindent alaposan megmagyaráz. Akinek a fejét a nyomtatott betű el nem csavarta, majd elkábitja az ügynök beszéde.

Fiumében jelenleg négy kivándorlási fő-ügynökség működik. Az egyik Génován át Dél-Amerikába, kettő Havre-on keresztül Észak-Amerikába, a negyedik, a hírhedt Missler-féle ügynökség, amelyik Bréma és Hamburg felé irányítja a kivándorlókat. Dacára, hogy az észak-német kikötők kivándorlási forgalmához képest a fiumei elenyészően csekély, a párt szok ezek ellen az ügynökségek ellen napirenden vannak.

Hogyan szabadult Mattasich?

(Érdekes teleplezés)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától

Mattasich Keglevich főhadnagy szabadulásától beszélnek most mindenütt. Főleg az ország szonyok fordulnak nagy érdeklődéssel a regényes életű ex főhadnagy felé, aki ugyan csak megszenvedett szívének nagy zsihi hóborítástól, egy főhercegnővel való nyílt szerelmes viszony miatt.

Most már bizonyos, hogy a megkegyelmezés, Koberg-Fülöp kezdeményezésére történt. A herceg előterjesztést tett az irányban a királynak, aki akceptálta a herceg okait és hajlandónak nyilatkozott megengedni, hogy a közös hadügyi miniszterium elengedje Lujza hercegasszony rabkedvesének a hátralevő büntetését.

Először Mattasich Keglevich anyjának megüzenték, hogy adjon be kegyelmi kérvényt, mert ez most már kedvező elintézésre számíthat. Természetes, hogy az anya egy pillanatra sékésedelmeskedett. Mult szombaton reggel adta be a kérvényt és az még ugyanaznap elintéztet is nyert, úgy, hogy a közös hadügyi miniszteriumnak egy főbb tisztviselője kedden megérkezett Möllersdorfból, meghozván a kegyelmet Mattasich-Keglevichnek.

Az, hogy a rabot szabadon bocsássák, nem volt feltételekhez kötve. A közös hadügyi miniszterium kiküldöttje, a möllersdorfi fejevintézet parancsnokának jelenlétében közölte Mattasich-Keglevich csel, hogy megkegyelmezték neki és elengedték büntetése hátralevő részét.

MATTASICH-KEGLEVICH NYILVÁNOSSÁGAI

Hozzájárulok ahhoz, hogy Mattasich-Keglevichnek a nyilvánítható, hogy Mattasich-Keglevich külföldre ment, amely esetre rendelkezésére bocsátánának egy nagyobb összeget, hogy kiszálljon a leírhatatlan magának.

Mattasich-Keglevich igen nyugodtan szünteti meg az ügy megkegyelmezés híreit, mintha valami természetes dolog. A felajánlott pénzt kéreken visszatartotta. Ami pedig a titoktartást illeti, azt a községgel megígérte, hogy ő maga nem fogja a nyilvánosságra hozni az ügy részleteit. De azt is, hogy porénekvizitóját ő adja és ennek érdekében mindent el fog követni.

Érdekes, hogy már akad egy értelmes válsághoz, aki nagyobb összeget ígért Mattasich-Keglevichnek, ha megírja emlékiratát Mattasich-Keglevich azonban visszatartotta az ajánlatot.

A végzetes szerelem másik áldozata, Koberg Lujza hercegasszony néhány nőtől távol Drezda melletti Coswignban, a lindenhofi színháztoriumban van, ahol mint elméleti és gyakorlati kezelik.

Egy lap arról értesít, hogy Lujza hercegné már legközelebb egy béshorvági kolostorba vonul és ott fogja eltölteni hátralevő életét.

Más forrásból azt jelentik, hogy soha sem lehet Koberg-Lujza szabadulásától. Olyan az állapota, hogy gyógyulását nem remélték.

Mattasich megkegyelmezése nem tekinthető Koberg herceg ellen irányuló intézkedésnek.

A király csak nemrégiben nevezte ki a herceget, az 57-ik gyalogezred tábornokává, b amit az mutatja, hogy a király nem vonná meg kegyét tőle.

Érdekes hírt hoz egy zsigárdi újság, hogy Keglevich grófné, Mattasich Keglevich főhadnagy édesanyja a horvát hivatalos lap mai számának híradéséből megtudta, hogy fia adósságát nem tudja megfizetni, mert a jövőben semmi tekintetben nem szavatol.

MULATSÁGOK

Az aradi kereskedő-regruták folyó évi szeptember hó 6-án, szombaton a Városligeti vendéglőkön külön erre az alkalomra díszített nagyteremben tartják jóteknővel táncmulatságukat, mely előreláthatólag igen sikeresnek ígérkezik. A rendezőség mindent előkészített, hogy a mulatságon megjelenők a legkellemesebben szórakozhassanak, a miért meg is érdemlik a közönség pártfogását. A mulatság este fél 9 órakor kezdődik Gyurkovics testvérek zenekarának közreműködése mellett. Belépő díjszemélyre 2 kor, családjegy 4 kor, jegyekre meghívó előmutatása mellett előre válthatók a rendezőségnél. Minden belépő vendég a pénz tárnál egy fényképpel ellátott kedves emléket kap, a belépésnél a meghívó kivánata előírultatandó.

Az aradi színház igazgató-változása

(Békés Gyula nyilatkozata)

Arad, augusztus 30.

A következő nyilatkozatok közlésére kértünk föl:

Fővárosi és vidéki lapokban többször jelentek meg cikkek, melyek az Aradi Nemzeti Színház igazgató változásával foglalkoznak, (vagy legalább is a sorok között érintik azt) és mindig kapcsolják nevemmel.

Hogy az, a közönségtől érdekel a dolog, Zilahy Gyula ur nem válaszol ezekre, azt értem, sokkal neveltségesebbnek tartja a híreket, hogy sem válaszra méltatná azokat, s halad tovább céltudatosan a maga útján.

Azokban én, lévén nevemről szó, ki mellesleg, állásomnál fogva is, legközelebb állók Zilahyhoz, nem hagyhatom szó nélkül, és kijelentem, hogy „tendenciozus” neveltségesebb és alapnékül minden szót, és csak egy rossz lelkületű ember agyában szülehetett, a ki (már működésünk megkezdése idejében) bizonyna célul tűzhetné ki, hogy Zilahy tiszta és becsületes nevet, az ország egyik végétől a másikig meghurcolja.

Hogy Zilahyt bántani akarják e híresztelésekkel, már magában véve sem emberséges dolog, s hogy ezzel együtt egy százhusz tagból álló testület existenciáját is veszélyeztetni szándékoznak, az meg egyenesen lelkiellenség. Hogy Zilahy dacára mindezeknek mily komolyan, és tökéletes szakértelemmel végzi igazgatói teendőit, és mennyire foglalkozik az igazgatástól való visszalépéssel, mi sem igazolja jobban, mint a külsőben lévő idény műsorának előkészítése.

E műsor, mely már eddig is nagy sikerrel foglalt magában és az a körülmény, hogy 1903. évi társasági évre, legalább 45 taghoz köthet a szétválás, hogy Zilahy minden erejével azon fáradozik, hogy a színházat minél hosszabb időre biztosítsa magának. A ki az igazgatással fel akar bagyni, az azzal a tervvel homlokegyenest szembe kell lépnie.

Ha még tekintetbe vesszük az aradi színház iránt érdeklődők azt is, hogy Zilahy nyolcvan évi koránál feketett az igazgatásban, mely öszi szegyet nem kockáztat az ember egy-két hónapra, továbbá, hogy szakadatlannal eszközök befektetéseket most is, és hogy többek között a színház festő műhelyében a téli ajándékoságok előállításán egész nyáron lázasan foglalkozott, és szünet nélkül dolgozott a színház szabó műhelyében is, az igazgatói tevékenység értékeivel szemben, az aradi színház iránti érdeklődés nem csökkenhet.

Az aradi színház iránti érdeklődés nem csökkenhet, az méltatlanul fordul elő az olyan híreketől, melyek egyenesen a Zilahy megrontására irányulnak.

A mi engem illet, én immotidálom a mulatságomat, első és utolsó szavamat az ügyben azután csak a közönségünk ítélete előtt álom ügykötőnek. Békés Gyula, 1902. aug. 30. Arad.

Romanok harca

Pop C. István és az aradi román lap

— Az Aradi Közlöny tudósítójától

Arad, augusztus 30.

A hazai románok között elkeseredett tollharc folyik, a melyről a magyar köröknek azért is érdekes lehet, mert a kiinduló pontja és a közepén a Kossuth-szobor illetve az a főszerkesztés, a melyet Pop C. István dr. Aradmegye legutóbbi közgyűlésén tett, azt hívén föl, hogy a Kossuth-szobor érdekében, addig ne történjenek lépések, amíg a Jankusobor alap lefoglalt pénzét ki nem adják.

Az aradi Tribuna Poporului köré csoportosult románok, akik egyben Mangra Vazul pártját jelentik, meglehetősen bürokratikusan fogadták ezt a főszerkesztést, dacára, hogy más esetekben a Jankusobor ügyéért a végső határokig elmentek. Ennek meg van bázisok, most hogy Mangra Vazul megerősítése körülbelül azon a kérdésen fordul meg, hogy a magyar hazafiság tekintetéből püspök lehet e Mangra, az ő pártja igyekszik magát a keresztet és hazafias románok pártjaként feltüntetni, mintha hisztrációként annak, hogy Mangra, ha püspök lesz, ilyen irányban fogja egyházmegyéje híveit vezetni. Ez lehetett az oka annak, hogy az aradi Tribuna Poporului a Kossuth-ünnepről hirtelen roppant lojális hangon hangzottatta, hogy a magyar románok nem kívánjuk magyar polgártársaink ünnepeit zavarni stb. Ezért rossz néven is vették Pop C. István dr. főszerkesztését, a mely alkalmas volt arra, hogy Aradmegyében a talékos emberek főszerkesztés körülbeszélésén a kormány előtt, kegyelmezően s tudás nélkül a kormány De a dolog nem maradt annyiban. A nagy szében Tribuna szemére lobbantotta, az aradi megyei román pártnak, hogy oly fontos „nemzeti” kérdésben, mint a Janku-ügy, nem támogatta kellőképp Pop C. István dr. t. sőt a klub vezető emberei nem is voltak jelen a közgyűlésen, a melyen ez szoba került elő.

Az aradi Tribuna Poporului erre azzal fe-

lett, hogy Pop C. István dr.-t az aradmegyei román párt egyáltalán nem bizta meg a fől-szólalással. Azzal vádolta Popot, hogy *6 reklámot keresett* fől-szólalásával. Elítélte Pop fől-szólalását, mert a Janku-szobor alap lefoglalását a Kossuth-szobor gyűjtésével hozta kapcsolatba, holott az előbbiért a kormány felelős, a Kossuth-szobor pénzét, pedig a magyar társadalom gyűjtötte, s a vármegye a fől-szólalást nem is a kormányhoz, hanem a képviselőházhoz és a fővároshoz intézte.

A reklám vádját kissé igazolta, hogy a nagyszabeni Tribunában oly közlemények jelentek meg, mintha az említett fől-szólalás miatt Pop C. István dr. házáat a magyar „csócselék” megrohanta, s ablakait bevették; holott Aradon mindenki tudja, hogy ebből egy szó se igaz: Pop C. István dr. ellen a legártatlanabb tüntetés sem történt.

Pop dr. azt hozta erre föl az ellenpártra, hogy egy tál lencsért eladták a román „nemzeti” ügyet. A tál lencse Mangra püspöksége, a mely miatt a románok cserbe hagyják a nemzetiségi elveket.

És folyik az elkeseredett harc. Az aradi román lap Hány János-nak, Barnum politikusnak stb. nevezi Pop C. István dr.-t, a ki hasonló zsánerben felel. Az utolsó része a polémiának az volt: Pop azt vetette szemére a Tribuna Poporului-nak, hogy az alapításához *6 is pénzzel járult hozzá.* A Tribuna Poporului azzal vág vissza, hogy nem igaz, sőt Pop C. István dr. honoráriumot kapott a lapba írott cikkeiért.

Mindenesetre nem utolsó látvány a románok tülekedését látni — a Kossuth-szobor miatt. A nehezebb dolga persze az aradi Mangra-párt-nak van: az magyarbarátnak is aka: látszani fölfelé, — meg elvü tulzó románnak lefelé. Ez egy kissé nehéz tojástánc.

TANÜGY.

Aradi felsőbb leányiskola.

— Iskolai értesítés. —

Az aradi városilag segélyezett magán felsőbb leányiskolában, mely a nm. vallás és közoktatásügyi miniszterium 47581/1902 sz. rendeletével nyilvánossági jogot nyert, 1. évi szeptember hó 1-én az első, második és ötödik, hatodik osztály nyílik meg, a két legfelsőbb osztály azonban egyelőre az eddigi jelleggel.

A felsőbb leányiskola legújabb tanterve lényegesen eltér a polgári leányiskola tantervétől, főkép a tantárgyak száma és a végzendő tananyag nagyobb terjedelme tekintetében. Az eltérés már a második osztályban annyival inkább lényeges, minthogy itt már a francia nyelv kötelező tantárgy. A magasabb osztályokban a latin nyelv fakultatív tantárgy lesz, hogy azon növendékek, kik a főgymnasium hetedik osztályába akarnának fellépni, ebből sikeresen vizsgázhassanak. A felsőbb leányiskolai oktatás általában kiváló sulyt fektet a bazai és idegen nyelveknak — francia, német, — hazai irodalomnak, nemzeti és világtörténetnek, a természettudományoknak, rajznak, kézimunkának a magasabb műveltség színvonalának megfelelő tanítására.

Az első és második osztályban beiratási-díj 20 korona, a tandíj évi 120 korona, mely havi részletekben is fizethető. A ötödik és hatodik osztályban évi tandíj 208 korona, mely szintén havi részletekben fizetendő. A felsőbb leányiskola hatodik osztályából a növendékek a tanítóképző harmadik osztályába vétetnek fel. Az átlépés megkönnyebbitésére az igazgatóság gondoskodni fog, hogy a növendékek a paedagógiát már az ötödik osztályban is tanulják.

Az intézettel kapcsolatos internátusbun a jelentkezők évi 600 koronát fizetnek tíz havi részletben. A növendékek teljes ellátást nyernek, a legnagyobb gondozásban részesülnek s főleg a francia és német nyelvi társalgásban

szereznek gyakorlatot. A zene oktatás külön, de mérsékelt díjjal jár. Az internátus igazgatónöje és fővezetője özv. Sváby Pálné-Turcsányi Gizella.

Minden az intézetre vonatkozó közelebbi felvilágosítással akár személyesen, akár levélileg az igazgatóság készséggel szolgál. Beiratkozhatni naponként az igazgató lakásán (Lázár Vilmos-u Földes-ház, II em.) d. e. 11—12 vagy augusztus 25-ikétől szept. 3-ikáig bezárólag az intézet helyiségében, a városi siketnéma intézet épületében, a Hassinger-útcái leányiskola belső udvarában (Rákócy-u. 8) d. e. 11—12 és d. u. 2—3. Dr. Somogyi Gyula, az aradi városilag segélyezett felsőbb leányiskola igazgatója.

(—) Az aradi áll. tanítóképző gyakorló iskolájában a beiratások szeptember hó 1., 2., és 3-án délelőtt 8—11 óráig tartanak. Felhívjuk a szülőket, kik fiaik részére helyett jegyeztek elő, hogy lehetőleg az első napon jelenjenek meg, hogy így a betöltendő helyek felől rendelkezessünk. Az igazgatóság.

Az aradi munkások Kossuth-ünnepé.

(Főlhívás a munkásokhoz.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 30.

Kossuth Lajos születésének száz éves évfordulóját az aradi munkások is fénytel és kegyelettel készülnek megülni. A jövő hónap 14 ik napjára értekezletet hívtak össze, amelyen meg fogják állapítani az ünnepek programját. Az évforduló megtartására az aradi építőmunkások bizottsága hívja fel a munkásokat az alábbi cikkenben:

Munkástársaink!

Száz éve annak, hogy a magyar nemzet legnagyobb fiának, Kossuth Lajosnak nagy nevével fogunk minden munkánkba, amikor szépet, nemeset és jót akarunk cselekedni. Kossuth Lajoshoz hasonló nagy alkotót nem ismert még ez a haza, amelynek mi is gyermekei vagyunk. Munkások, átalányban szólunk hozzátok. Nem teszünk kivételt közöttünk akkor, amidőn egy Kossuth Lajos százéves születésnapját ünnepel meg minden becsületes polgára e hazának.

Mi sem fogunk elmaradni munkás testvéreink. Mi is ott leszünk mindnyájan. Mert higyjétek el, hogy a munkásnép tud csak méltóan megünnepelni egy oly férfit, aki önfeláldozásával, odaadásával szolgálta hazáját és honfitársainak érdekét. Kinek ne dobbanna meg a szív hevesebben, amikor e nagy nevet hallja.

Igen, mindannyian megőrizzük e fiu-isten nagy emlékét örökre, és ha az idők egyszer úgy hozzák, az ő nevével, az ő szellemével indulunk el minden küzdelmünk alkalmával a harcba.

Aradi munkások! Legyetek ti gyári-, műhely-, vagy építő munkások, mi együtt fogjuk mindnyájan kivétel nélkül ünnepelni e nagy napot. Erre vonatkozólag közzéteszük az alábbi tudósításokat.

Szeptember hó 14-én, vasárnap délelőtt 10 órakor rendkívüli gyűlést hívunk össze a városháza udvarára, ahol felhívást fogunk intézni Arad összes munkásához, hogy szervezők a saját hatáskörükben, amennyire tehetik, a dolgot annyira, hogy méltókép ünnepelje meg a munkásnép azt a nagy napot, amit oly igazán, belsőleg, őszintén és oly nagy kegyelettel csak munkásnép eszközölhet.

Azt hisszük, munkástestvéreink, hogy az a nagy nap, amely nagy nap délutánján mi munkásnép együtt ünnepelünk, kiemelkedő lesz, még pedig annyira, amely megünnepeléshez hasonlót soha nem mutathat fel egy fölünk külön álló társadalom sem.

Legyen ott minden munkás szeptember

14-én, a kijelölt helyen, hogy a szükséges információkat megszerezhesse magának. Mi azt hisszük, hogy szavaink nem fognak üres pusztában elhangzani, hanem visszhangra fognak találni minden polgár, minden munkástársunk szívében.

Lássuk hát, hogy az a munkás, aki erős, az tud cselekedni és érvényesülni is.

Eddig a felhívás, melynek lelkesedéssel irt szavai bizonyára visszhangot fognak találni az aradi munkásoknál.

Bombamerénylet egy milliomos ellen.

(A merénylet halála.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 30.

Véres merénylet történt ma Leoben közeliében lévő Selztahl község vasuti állomásán. A merénylet a szokatlanabb formájú esetek közé tartozik, amennyiben bombával történt.

A merényletet Guttman Miklós lovag bányatulajdonos, többszörös milliomos ellen tervezték, s ma délután fél három órakor hajtották végre.

A lovag gyorsvonattal érkezett az állomásra erdészével és a pályaudvar előtti téren reá várakozó kocsijára szállott fel. A kocsni mellett Szobotka főerdész várta.

Mikor a lovag hintájába ült, egy uriasan öltözött fiatal ember lépett elő, s valami kerek tárgyat dobott a kocsni felé. A tárgy nem repült a kocsniig, hanem előbb leesett a földre. A következő pillanatban óriási robbanás reszeltette meg a levegőt. A földre dobott tárgy bomba volt, mely felrobbant.

A robbanás legborzasztóbb hatással a fiatal emberre volt. A bomba leszakította jobb karját és a lábait, feltépte a hasát és a mellét. s úgy szétroncsolta, hogy a szívet és tüdejét a test mellett találták meg.

A robbanás pillanatában a lovag megindultak és előre rántották a kocsit. Ez mentette meg Guttman lovag életét, mert a bomba vasrészei mellette zúgtak el, s csupán könnyebb sebeket ejtettek a nyakán. A főerdészt, ki a kocsni mellett állott, több vasszilánk érte, s oly sulyosan megsebezte, hogy most haldokolva fekszik a kórházban.

A fiatal ember kilétét eleinte nem tudták megállapítani, később azután felismerték, hogy Scholz mérnök, ki Guttmannéknál volt alkalmazva. A bombát szíjon hozta s a kezében megakadt szíj volt oka annak, hogy a bomba őt megölte.

Hogy miért követte el a merényletet, nem tudják. Azt hiszik bosszúból.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

* A színházi plakátok. Zilahi Gyula színház igazgató kérelmet intézett a tanácshoz, hogy száz hirdetési táblát állíthasson fel a színlapok kiragasztására. Eddig a színlapok a plakátragasztó vállalkozók tábláin jelentek meg, s a kiragasztásért díjat kellett fizetnie az igazgatónak. A tanács mai ülésén foglalkozott a kérelemmel, de egyelőre nem hozott határozatot a dologban. Ugyanis most van a belügyminiszter előtt a város hirdetési szabályrendelete, melyet, ha a miniszter jóváhagy, a kizárólagossági jog a városé. Majd ha a szabályrendelet visszaérkezik, elintézi a tanács Zilahi kérelmét.

* Színházak kapunyitása. Néhány nap mulva letelik Thália kisasszony nyaralása és megkezdődik a színházi szezon. A modern Thália kisasszony a nyarat fűrdőhelyen szokta tölteni, soványító vagy hízó kurát tart és ősz elején, bikanyáll szállodgálása idején üdén érkezik meg a még meleg fővárosba. Szeptember 1-én vonul be Thália kisasszony a budapesti közsínházakba.

Ezen a napon nyitja meg kapuját a Nemzeti Színház, a Vigszínház s a Népszínház. Csak a tekintélyes Opera nyílik meg szeptember 15-én, míg a Magyar Színház már augusztus 27-ike óta működik. A színházak megnyitását a szokásos évi tűzvizsgálat fogja megelőzni. Szeptember 1-én az állandó színházvizsgáló bizottság a Nemzeti, Vig és Népszínházban megtekintti a tűzbiztonsági készülékeket. A színházak már ma közlik a jövő hétre való műsorukat. A mi saját külön helyi Tháliánk október 1-én foglalja el az aradi színházat.

* **Nem látta a kis Kohnt?** Ezzel üdvözlük egymást manapság az emberek és a *Kohn* nem más, egy felette kedves zenéjű és országoszerter divatba jött kouplé. Berlin volt szülőhazája és azóta elterjedt nálunk is. Eddig csak Budapesten tört ki a „kis Kohn“-láz, de ma már a vidéken is kérdezik, hogy: „Nem látta a kis Kohnt?” A kellemes zenéjű kouplé kapható *Révész* Nándor könyvkereskedésében.

Aradi kereskedők

a vasuti áruházak ellen.

(Értekezlet az Aradi Kereskedők körében.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 30.

Az aradi rövid-díszmü- és nornbergi áru kereskedők ma este az Aradi Kereskedők Köre összehívására népes értekezletet tartottak, a melyen erélyes formában állást foglaltak a szabadalom ellen, a melyet a kereskedelmi miniszter egy hazai nagykereskedő cégnek a hazai ipar támogatásának ürügye alatt, a vasuti pályaudvarokon létesítendő áruházakra adott meg. Az értekezleten a szakmabelieken kívül is számos érdeklődő kereskedő vett részt.

Miután Tedeschi Viktor, az Aradi Kereskedők Köre elnöke akadályozva volt a megjelenésben, a jelenlevők az értekezlet vezetésére Magyar Ferencet kérték föl.

Faragó Rezső, a kör ügyvezető titkára ismertette a tervbe vett vasuti áruházak ügyét. A kereskedelmi miniszter a szóban forgó nagykereskedő cégnek a pályaudvarokon ingyen helyiséget ad s ezenkívül azt szállítási kedvezményekben részesíti. Budapesten van már ilyen áruház s tudomása szerint a másodikat Aradon akarják létesíteni. Az Aradi Kereskedők Köre, mielőtt ez ügyben bárminő lépésre határozta volna magát, annak sulya érdekében meg akarta hallgatni az érdekelt kereskedők véleményét.

Glück Dezső határozottan állást foglal a kormány terve ellen. Ha a kormány a pályaudvarokon áruházakat akar létesíteni, akkor arra első sorban a helyi kereskedők kapjanak, minden szabadalom és kedvezmény nélkül, engedélyt.

Porter Lipót első sorban sérelmesnek találja azt, hogy jogállamban megtörténhetett az, hogy ily óriási jelentőségű szabadalmat árlejtés mellőzésével adtak ki. Sérelmes az is, hogy a pályaudvarokon ilyen egyedúráságot honosítanak meg, amelylyel a helyi kereskedőknek ártnak. Az illető, aki ezeket az áruházakat létesíti, nagykereskedő, a magyar ipar fejlesztésének faktorai pedig első sorban nem a viszontelárúsítók, hanem a termelők, a gyárosok. A támogatásnak pedig más módja van, adjanak annak a gyárosnak államsegélyt, gépeket, szállítási kedvezményeket, alkossák meg az önálló vámterületet, de ne a többi kereskedők agyonütésével becözgessenek egyet. Az aradi kereskedők a maguk jószántából, amiben csak lehet, a hazai ipar termékeit vásárolják és terjesztik, nincs szükség arra, hogy másokat a hazai ipar ürügye alatt az ő rovásukra támogasson a kormány.

Többek hozzászólása után Magyar Ferenc elnök szolt a tárgyhoz. Csodálkozik azon, hogy

a kereskedelmi miniszter ily fontos kérdésekben fölöslegesnek találta a kereskedelmi és iparkamarák véleményeinek meghallgatását, holott néha egész jelentéktelen ügyekben fordul hozzájuk. Nem helyesli azt se, hogy az aradi kereskedők a maguk részére kérjenek elárúsító helyet a pályaudvarokon; a kereskedők azért építenek a városokban nagy befektetésekkel üzleteket, hogy a forgalom a városban bonyoluljon le. A miniszter által tervbe vett áruházakra azért sincs semmi szükség, mert például speciálisan az aradi kereskedőkről elmondhatja, hogy azok, ahol csak alkalom van rá, a hazai ipar forrásaiból szerzik be szükségleteiket. (Élénk helyeslés.)

Ezek után az értekezlet egyhangu határozattal kimondta, hogy az Aradi Kereskedők köre sürgős feliratot intéz a kereskedelmi miniszterhez a vasuti áruházak szabadalmának megvonása, illetőleg meg nem adása érdekében. A felirat támogatására fölkéri *Salacz* Gyula és *Barabás* Béla dr. országgyűlési képviselőket.

Állategészségügyi

vészkerületek Aradmegyében.

(A járványos vármegyére.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 30.

Az Aradmegyében nagy mértékben elbarázdított állatjárvány: a száj- és körömfájás rendkívüli, eddig fölöttébb szokatlan intézkedésre birták a földmívelési minisztert: elrendelte, hogy a megyében a vészkerületek megalakításának. A vészkerületek abban különböznek az egyszerű állategészségügyi zárlattól hogy míg azoknál csupán az egyes fertőzött községek határára terjesztették ki a biztonsági intézkedéseket, ezeket most az egyes vészkerületek határain is foganatos veszik, hogy ezzel a járvány terjedését minél jobban megakadályozzák.

A földmívelési miniszter augusztus 28-án táviratban utasította Aradmegye alispánját, mint állategészségügyi hatóságot a vészkerületek megalakítására. Ezen rendelet folytán *Kellner* György törvényhatósági állatorvos megalakította a vészkerületeket, és pedig:

1. Arad sz. kir. város területére,
2. az aradi járás,
3. a radnai járás és
4. a pécskai járás területére.

A vészkerületekben se országos se heti vásárok nem tarthatók; a községbe állatok tisztán levágásra és szurásra hozhatók be, járhat mellette, s ezek azonnal leölelők. A vészkerületek határain öröket állítanak, a melyek örökönek a biztonsági intézkedések betartására.

Az egyes vészkerületek a következőképp vannak fertőzve száj- és körömfájással.

Arad városában a *Gutzjühr* tanyán 52 beteg állat van, ezenkívül a városban szétszórva több állat.

Az aradi járásban: a zsigmondházi határhoz tartozó *Buzsák pusztán*, egy istállóban 244 darab, *Mikalakán* 175 udvarban 244 beteg állat.

A radnai járásban a legerősebben van fertőzve a betegség *Tótváradon* a hol 107 beteg állat van.

A pécskai járásban az egyes községek kisebb számú betegségeket tüntetnek föl.

A járványos betegség lefolyása általában az egész megyében kedvező lefolyású; ezután a száj-fájás a gyakori, míg a körömfájás a ritkább esetek közé tartozik. A vészkerületek intézkedései korántsem olyanok, minők például a keleti marhavésznél szokásosak: a vészkerületeken belül a gazdasági célokra használt állatok szabadon mozoghatnak.

A tejre nézve a vészkerületekben az az intézkedés történt, hogy az állatorvos a vizsgálat alapján kijelöli azokat az egészséges teheneket, a melyek fejhetők, s ezekre nyolc napról nyolc napra engedélyt ad.

A földmívelési miniszter intézkedése folytán a vészkerületekben szeptember hó folyamán se heti, se országos vásárok semmi körülmények között nem lesznek tarthatók.

Ha ezek az intézkedések indokolva vannak is, mindazonáltal bénítólag hatnak az érdekelt területek forgalmára, s kárt okoznak a lakosságnak. Erre vonatkozólag *Senk* Ferenc, a pécskai járás főszolgabírója már előterjesztést tett az alispánnak, a melyben azt mondja, hogy az intézkedések túlszigoru volta nagy anyagi kárára van ép most a közlakosságnak s annak adózó képességét is csökkentti, azért a vészkerületi intézkedések enyhítését, mérséklését kéri.

Tanügyi képtelenség.

(A feleség mint a férj föllebbvalója.)

Arad, augusztus 30.

Közoktatásügyi miniszterünk, kinek ügybuzgóságát és lelkesedését minden tanügyi ember elismeri, legutóbb elrendelte, hogy tanfelügyelő felesége nem lehet tanítónő abban a kerületben, ahol a tanfelügyelő működik. Vagy is a férj nem lehet hivatali föllebbvalója feleségének.

Helyes. Nem szólunk ez ellen, mert nyilvánvaló, hogy férj nem lehet eléggé elfogulatlan ellenőrzője felesége hivatalos működésének.

De ha férj nem lehet hivatali főnöke feleségének — kérdezzük *Wlassics* minisztertől — miképp lehet akkor a feleség föllebbvalója urának? S nem botrány-e az, hogy Magyarországon ilyesmi is lehetséges? Tehát az asszonynak nálunk több joga van, mint a férfinak! A férfi nem ellenőrizheti jól feleségét, ellenben az asszony kitűnően rendelkezhet ura fölött.

Nem akarunk személyeskedni, azért nem említünk fel neveket, mert bennünket csak a közérdek vezet. A fővárosban is van egy magasabb fokú iskola, hol a feleség hivatali föllebbvaló, igazgató; a férj pedig alája rendelt tanár. De vidéken is fordulnak elő ily esetek. Micsoda képtelenség, micsoda nevetséges állapot ez!

S nem szégyenletes-e, hogy a kormány részéről így felforgatják a két nem közti természetes viszonyt s az urat teszik a feleség alárendeltjévé! Milyen tekintélye lehet abban az iskolában a férfinak, aki egyuttal tanár, ha tanulói tudják, hogy a felesége rendelkezik fölötté? S milyen példát nyújt az ily eset a tanulóknak a házaset rendjéről, a nők hivatásáról és a férfiak jövőjéről. S milyen furcsa helyzetbe jut az „igazgató ur”, azaz az igazgató ura, vagyis az igazgató ur alárendeltje a tanártársakkal s a külvilággal szemben! Mert vagy szárnalmas alárendelt, aki engedelmeskedik feleségének — amire példa van — s akkor nevezetes gyászalak tanulói és a világ előtt. Vagy pedig titokban ő intézkedik s akkor tul lépve hivatalos hatáskörét, képtelen helyzeteket terem.

Nem hisszük, hogy a miniszter több jogot akarna a nőnek adni, mint a férfinak. Nem hisszük, hogy a férfi-üldözés hive volna. Azért kívánjuk tőle, hogy legyen épp oly szigorú a nőkkel, mint a férfikkal szemben. S ha férfi nem lehet felesége föllebbvalója, nő se lehessen urának főnöke. Ez a legkevesebb, amit tisztességes országban a férfiak védelmére követelni lehet.

A szöktető főmérnök.

(A megkerült hatszáznegyven korona.)
— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —
Arad, augusztus 30.

Wagner János ganzgyári főmérnök nejét, *Láitgen* Katalint, ki tudvalevőleg Janda Károly 18 éves váltóórrel megszökött, még mindig nem találták meg.

A nyomozás megállapította ugyan, hogy a vegyeskeru szerelmesek Genbe szöktek, mire azonban az ellenük kiadott elfogatási parancs odaérkezett, ők már tovább kéjutaztak.

A Janda Károly anyját bűnrészesség gyanúja miatt elfogták, mert lakásán több olyan holmit találtak, amelyeknek Wagner mérnök tulajdonosa. Az öreg asszony felügyelője egy hűmhelynek. Elfogatásakor megmotozták és nála talált 120 koronát hatósági őrizetbe vették. A következő napon *Szekely* Vladimir rendőrfogalmazó ismét kihallgatta, mely alkalommal Soós Ernő dr. ügyvédet nevezte meg védőjéül.

Soós meg is jelent a vádlottnál, és szasabban tárgyalt vele, hazaérkezvén, meglepetten vette észre, hogy Jandáné a beszélgetés folyamán észrevétlenül zsebébe csusztatott 640 korona készpénzt és különféle leveleket, anélkül, hogy ezt akár ő, akár a tárgyalás alkalmával jelenvolt detektívek észrevették volna.

Soós felismerte a ferde helyzetet, a talált dolgokat beszolgáltatta a rendőrségnek.

Jandánének a vizsgálati fogság elleni folyamodásával tegnap kellett volna foglalkozni a vádtanácsnak, ezt azonban mára halasztotta s az asszony felebbezését elutasította. Jandáné tehát tovább is fogságban marad.

Csodálatos mindenestre, hogy hogyan dughatott el Jandáné ily jelentékeny összeget, holott az elfogatás alkalmával alaposan ki kutatták.

A közműhely ügye

ujrafölvétel előtt.

(A tanács a jogügyi-bizottság mellett.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 30.

Aradváros tanácsa mai ülésében foglalkozott a közműhely ügyével a város két bizottságának: a szakértő- és jogügyi-bizottságoknak véleménye alapján. A tanács, amint az előrelátható volt, nem tette magáévá a szakértő-bizottság javaslatát s miután a jogügyi-bizottság álláspontjára helyezkedett ezáltal, nyilvánvaló, hogy a tanács maga is károsnak tartaná a városra nézve a szakértő-bizottság által javasolt pótszerződés elfogadását.

A tanács ugyanis azt a határozatot hozta mai ülésében, hogy az egész ügyet visszaadja a szakértő bizottságnak azzal, hogy tisztán és kizárólag a közműhely építése következtében az alapszerződésben teendő módosításokra nézve tegyen javaslatot. Ne terjeszkedjék ki a nappali, vagy esti áramra, ne tegyen javaslatot a kizárólagossági és megváltási jogok meghosszabbítására, hanem minden melléktekinetet mellőzve, tisztán a közműhelyekkel foglalkozzék.

A dolog ugyanis aként áll, hogy a szakbizottság a villamvilágító részvénytársaság azon kívánalmát, mely szerint a jelenlegi áramfejlesztő telepből a közműhely telep kihalásáig, tekintettel arra, hogy ez a városnak megváltási és háramlási jogaiban komplikációkat és károsodást okozna, nem pártolta, hanem a közműhely telepre nézve is fenntartani kívánta Arad város részére ugy a megváltás, valamint a háramlás jogait.

Eppen abból, hogy a bizottság illetéke-

nül kívánt elkerülni bizonyos komplikációkat, — származtak mégis azok a komplikációk, a melyek miatt most az ügy ujrafölvételét kellett elrendelni s az egész tárgyalást újból elkezdeni.

A bizottság ugyanis szükségesnek találta azt, hogy a közműhely feltételül, még milliókat érő áldozatok árán is, a város tulajdonába menjen át s azt tartotta, hogy a közműhelyvel abban az alakban, miként az kontemplálva van, a kisiparosság érdekeit kellőkép előmozdítva nem találja és a maga részéről szükségesnek tartja, hogy a villamos erő nappal ne csak az áramfejlesztő telepen felépítendő közműhelyen, hanem a városi vezetékben is szolgáltatás, miáltal lehetségessé lesz téve, hogy azok a kisiparosok, akik nem a közműhelybe mennek, a jelenleg fennálló saját műhelyükben is kaphassanak olcsó villamos erőt.

Hát hiszen ez az indokolás szép, de nem igazságos, sőt nem is reális, mert — nem szakítók utján ugyan — de mégis kétségtelenül bebizonyosodott azóta, hogy ez a cél, mely mondjuk ezeket érhet, milliókba került volna a városnak.

A város más álláspontot nem foglalhat el ebben a dologban, mint hogy tölje és köszönettel vegye a miniszter ezen iparpártolási intézkedését, de áldozatot nem hozhat érte, mert sem magának, de még az iparosságnak sem lesz belőle haszna.

Éjjeli kaland.

(Tárgyalás az aradi járásbíró előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 30.

Kurticson az a rend, hogy este 8 órára bevonulnak a község házára az éjjeli őrök, ott átvesszik az esetleges utasításokat és azután a falu minden irányában elszélednek, hogy a községre és a közrendre felügyeljenek.

Igy történt ez a múlt hét egyik estéjén is. A község háza előtti lócán együtt ültek az éjjeli őrök, névszerint Kurt József, Bulboka László, Bálint János és Muntján Juon.

Már elindulni akartak, mikor hirtelen éktelen láрма, dőngetés, ablaksörömpölés és „tolvaj!” kiabálás ütötte meg fülüket.

Az éjjeli őrök arra siettek, a honnan a láрма jött és a helyszínére érve, azt látták, hogy egy legány kezében hatalmas husággal üti be az ablakot és veri az ajtót. A házból pedig kihallatszott a kétségbeesett kiáltás:

— Tolvaj! segítség!

A négy éjjeli őr sem rest, nyakánál ragadja a dühöngőt és felszólítják, hogy kövesse őket a község házára.

A dühöngő nem tágit. Ebből dulakodás lesz, a csendháborító és köttő az őrök közül a földön hemperegnek. A tulerő azonban győz. Az őrök megkötözik az őröngőt, bekisérik a község házára, betaszítják a kóterbe és kulccsal rázárják az ajtót.

Miután így ártalmatlanná tették az éjjeli csendháborítót, visszamentek a helyszínére, hogy megtudják, tulajdonképen mi baj volt ottan.

A mit az éjjeli őrök ott megtudtak, attól roppantul megijedtek.

Háza kapuját dőngette, a saját ablakát verte be és mindezt azért, mert a felesége nem akarta őt beengedni.

A dolog kezdett most ugyan érdekes lenni — az őrök kíváncsiak voltak megtudni, hogy a feleség tulajdonképpen miért zárta ki a férjét. Megtudták azt is.

Ugy történt, hogy Tódorka udvarolgatott a szomszédja menyecskéjének, az esét nála is töltötte.

A feleség ezt megtudta, kijelentette a házatórő férjnek, hogy menjen vissza oda, ahonnan jött.

— De vacsorázni akarok! — kiáltotta a férj.

— Nincs vacsora! — felelte az asszony.

Erre aztán dőngette kapu, verte be az ablakokat és fenyegette az asszonyt az éhes férj.

A négy éjjeli őr a tényállást megértvén, nosza, siettek vissza a község házára és kieresztették a dühöngő férjet, ki azalatt le is csillapodott.

Tódorka azonban nem hagyta annyiba a dolgot. Személyes szabadság megsértése végett feljelentette a négy éjjeli őr.

Ma volt ez ügyben a büntetőbírósnál a tárgyalás. A bíróság felmentette mind a négy vádlottat, mert teljes jóhiszeműséget állapított meg részükről.

HIREK.

A lefoglalt

„husvétii ajándék.”

— Házkutatások Pécskán. —

Arad, augusztus 30.

A román vidékek egész vonalán folyik két román munkának: a *Carte de Aur*-nak és a *Dar de Pasti*-nak elkobzása. A milyen szigoru büntetést érdemelnek ezeknek az izgató tartalmu könyveknek szerzői, annyira szó fér ez az utólgos elkobzás helyes voltához. Ugy a *Carte de Aur*, mint a *Dar de Pasti*-ban megjelent izgató cikkek, vagy ahhoz hasonló megjelennek sűrűn a román napilapok hasábjain, itt, a hol igazán értelme lenne a rögtön elkobzásnak, az sohasem történik meg. A jelt két művet azonban megkaphatta az is, a ki nem rendelte meg; ha megrendelte, nem bizonyos, hogy tudomása volt annak hazaáruló tartalmáról: esetleg így megesik, hogy egész békés hajlandóságu románok kerülnek az elkobzás révén izgatók hírébe. Azt is ki kell hogy jelentsük, hogy mind a két könyvnél sokkal nemzetellenesebb könyvek jelentek meg már román nyelven, anélkül, hogy az ügyész ségeknek arra lett volna gondjuk.

Legu öbb, a mint lapunknak írják, *O. Pécskán* foglalták le, a nagyszabeni kir. vizsgálóbíróság megkeresésére a *Dar de Pasti* (a Foia Poporului című ujság husvétii ajándéka) példányait. *Haty* Adolf aljárásbíró megjelent *Jócza* József ó pécskai tanítónál és *Tyeretyán* Trailla gazdálkodónál. Az előbbinél megtalálták a *Dar de Pasti* példányát, az utóbbinál nem. *Jócza* azzal védekezett, hogy nem rendelte meg a könyvet. *Tyeretyán* pedig az aljárásbíró kérdéseire azt válaszolta, hogy olyan könyv nem is volt a birtokában.

A két román ember lakásán tartott házkutatás egész Pécskán élénk föltűnést kelte.

— **A király Laibachban.** Mint Laibachból sürgönyzik: A király a pólai flottagyakorlatokra való utaztában holnap reggel 6 órakor ideérkezik és a pályaudvaron fog reggelizni. Itt csatlakoznak a királyhoz *Ferenc Ferdinánd* és *Bajner* főhercegek is.

— **A kiegyezési tárgyalások folytatása.** Bécsből sürgönyzik: *Körber* az osztrák szakminiszterekkel és szakelődökkel a jövő hét elején Budapestre utazik, hogy folytassa az autonóm vámtarifa tekintetében még fennálló differenciák tárgyalását. *Szell* Kálmán, ki most Svájcban van, holnap vagy holnapután ez okból visszatér Budapestre.

— **A temesvári árvapénztár panamája.** A temesvári árvapénztár ügyéről a kormány egyik félhivatalosa, a Magyar Távirati Iroda állítólag

illetékes helyről a következő felvilágosítást kapta: Teljesen valótlán, hogy milliókra vagy csak százazrekre menő hiányról volna szó. — Tény az, hogy az 1867. előtti állami kezelés alatt az árvavagyonból kölcsön adott némely tőkék behajthatatlanok lettek. De ez a hiány bőven fedezetet nyer abból a tartalékalapból, a melyet a kezelt tőkék kamataiból való 10 százalékos levonásokból összegyűjtöttek s a mely több mint 400.000 frtra rug. Az ügy csak az által bonyolódott össze, hogy az állam az alkotmányos éra kezdetén az árvavagyont átadta ugyan a megye kezelésébe, de a 400.000 frtnyi tartaléktőkét visszatartotta. Ezt az alapot a megye pör útján visszakövetelte és pedig azon a címen, hogy a megye kénytelen volt az állami kezelésből származott hiányt fedezni. A pört később felfüggesztették és megkísérelték az egyezkedést. Alapos kilátás is van rá, hogy az egyezés létre fog jönni és pedig azon az alapon, hogy a tartalékalapból első sorban a némely követelések behajthatatlanságából keletkezett hiányt fogják fedezni, a maradék pedig, minthogy ez a hiány jóval kisebb a tartalékalapnál, az állam tulajdonába megy át. Ez a hivatalos aktákon alapuló felvilágosítás mindenkit meg fog győzni arról, hogy *százazrekre rugó elkallódott pénzekről szó sem lehet* s hogy már évtizedek előtt konstataált hiány a tartalékalapból bőven nyer fedezetet és így sem a megye közönségére, sem az árvavagyonra a legkisebb kár sem háramlik.

— **A Neuman-testvérek ipar alapítványa.** Minden évben augusztus végén kerül kiosztásra a Neuman testvérek ipar-alapítványa, melynek kamataiból öt arra érdemes iparos-tanuló 100—100 koronát kap, a fennmaradt összegből pedig a gyárban szerencsétlenül járt munkások, esetleg ezek özvegyei részesülnek adományokban. Ma osztották ki a kamatot, melyből 100—100 koronát kaptak a következő tanulók: Boros Sándor vasesztergályos, Csösz Sándor lakatos, Karpelssz Manó lakatos, Deutsch Kálmán szabó, Szilvási Antal géplakatos. A pénzt *Institúris* Kálmán polgármester osztotta ki buzdító beszéd kíséretében.

— **Ehunyt egyetemi tanár.** *Hajnik* Imre a budapesti tudományegyetem tanára, mint sürgönyzik, ma budai nyaralójában, meghalt. Hajnikot, ki az európai jogtörténet tanára volt, s a rektori és dékáni tisztet is viselte, a fiatalabb és idősebb jogász-nemzedék általánosan ismerte.

Hajnik 1840-ben született Pesten. Unokája volt Hajnik Pál jogtudós. Jogi tanulmányait részint Bécsben, hol atyja lakott, az ottani egyetemen, részint a pestin bevégezve, 1864. doktorrá avattatott. Ugy hajlama, mint családi hagyományai a jogtanári pályára vezették s ezt a pozsonyi kir. jogakadémián kezdte meg, s 1865-től fogva egymásután a nagyváradi s a kassai akadémiákon, mint a jogtörténet és statisztika nyilv. rendkívüli tanára folytatta; 1867. a győri kir. jogakadémiába a jogtörténet, közjog s közigazgatási jog nyilv. rendes tanárává neveztetett ki, hol egyszersmind jogakadémiai igazgató is volt, s ez állásában maradt az 1873-iki tanév kezdetéig. Ekkor a budapesti egyetemhez az egyetemes európai s hazai jogtörténet tanszékebe léptették elő. Gazdag irodalmi munkásságát kezdetben történelmi, majd kizárólag jogtörténelmi irányban fejtette ki. A m. tud. akadémián Szalay László mutatta be a fiatal tudóst 1864. Szécsi Mária utolsó éve című tört. értekezésével. 1871. az akadémia levelező, 1880. pedig rendes tagjává választott. Nagy és főmunkái: Magyar alkotmány és jog az Árpádok alatt (a magyar alkotmány- és jogtörténelem első kötete 1872.), s Egyetemes jogtörténet a középkor kezdetétől a francia forradalomig (Budapest, 1875. I. köt., második kiadás, 1880.) E nagy munkáját az akadémia a Marcebányi-féle jutalommal tüntette ki. Számos értekezés jelent meg az akad.

II-ik osztálybeli munkálatok során. Az országos közoktatási tanácsnak, az államvizsgálati bizottságnak s a vallás- s tanulmányi alapok ellenőrző bizottságának tagja, két ízben választott meg a jogi kar dékánjává, s 1889—90-ben a rector magnificusi méltóságra is emeltetett.

— **Zsarolási kísérlet Krüger ellen.** Egy hágai sürgöny jelenti: Az antwerpeni *Abendblatt* szerint az agg *Krüger* ellen zsarolási kísérletet követtek el. Egy hágai lakos levelet írt az elnöknek, a melyben 4000 font sterlinget kér, nem fizetés esetén leleplezi Krüger, hogy a délafrikai állami kincsekből mennyit vitt el és hozzá rejtette el. A megfenyegetett elnök a levelet átadta a rendőrségnek, a mely azonban azt hiszi, hogy a levélirő megőrült.

— **Eles töltések a hadgyakorlatoknál.** A *Südongarische Reform*nak jelenti Lugosról, a hol most a honvédek gyakorlatokat tartanak, hogy a legutóbbi gyakorlatok alkalmából tévedésből *éles töltésekkel lőttek* s ez alkalommal *tizennégy katonát megsebesítettek*. Alig, hogy ez megtörtént, a gyakorlatokat az napra beszüntették és szigorú vizsgálatot indítottak meg. — Ugyancsak a lugosi gyakorlatok alkalmával *harminc katona a hőstől összeesett*. Ezeket a barakkórházba szállították. Az *aradi* honvédegyalogszólóalj, a mint ismeretes, szintén Lugos körül gyakorlatozik, s így nem lehetetlen, hogy akár az éles töltések, akár a hőség áldozatai között *aradi honvédek* is vannak. Egyébként a *S. R.* hire hivatalosan még megerősítve nincs.

— **Egy híres műépítő halála.** Egy régi *aradi* családnak sarja halt meg tegnap Ausztriában. Vorderbruck Gusensteinben. *Lipper* József műépítő, *Simor* János hercegprimás építész. *Lippert* Aradon született s családja közel rokonságban állott *Tabajdi* Károly Arad néhai főispánjának családjával. *Simor* hercegprimás még győri püspök korában vette maga mellé *Lippert* Józsefet. *Simor* megbízásából ő restaurálta nagy költséggel s eredeti stílusában a győri székesegyházhoz épült Héderváry-kápolnát, melyet közönségesen Szent László-kápolnának mondanak; új stílszerű oltárt is tervezett belé, melyre mint leginkább megfelelő helyre vitték át a Szent László koponyacsontját magabazáró ezüst hermát. A *Lippert* által ily módon restaurált kápolnát maga *Simor* püspök benedíktálta 1861. július 26-ikán. Ugyancsak *Lippert* műve Győrött a püspök-várban levő stílszerű kápolna, a Bakacs-kápolna. *Simor* esztergomi hercegprimás korában is *Lippert*et tartotta meg művészeti tanácsadójának. Az ő tervei szerint építette az *esztergomi bazilikát* is, mely a díszítés folytán a keresztény világ legszebb templomainak sorába emelkedett. Ő építette az esztergomi bazilikának óriási oszlopcsarnokát, az esztergomi primási palotát (ez kevéssé sikerült műve), stílszerűen javította és készítette a pozsonyi koronázási dómot, a vágújhelyi prépostsági templomot. Az esztergomi főszékesegyházi kincstárnak remek kivitelű új tárgyai mind *Lippert* műépítő lelkének alkotásai. Az esztergomi hercegprimási képtár és metszvénytár létesítésében is nagy érdemei vannak. *Simor* halála után teljesen visszavonulva élt. Állandó lakása Bécsben volt, de idejének legnagyobb részét Magyarországon töltötte. A művészet terén szerzett érdemeiért a magyar nemességet *aradi* predikátummal s a kir. tanácsosi címet adományozta neki a király.

— **Megfenyegetett kir. ügyész.** A pángermán banda még mindig toporzékol a Kornék hazaárulásának méltó bírói üldözése és megtorlása miatt. A vadabb hangú német sajtó még mindig turja az epét a szegedi ítélet miatt és

a Lenau-ünnepe csak olaj volt a gyűlölködésük tüzére. Tehetetlen dühében némely pángermán odavetemedik, hogy piszkolódó és gyalázkodó anomin leveleket küldöz a pángermán hazaárulásterélyesen üldözö *Winckler* István szegedi kir. ügyészhez, akit utóbb egy Essenből jött levélben valami vad pángermán — persze névtelesen — meg is fenyegetett, hogy *majd üt a végítéletet*. Az épp oly ostoba, mint alávaló fenyegetőzésen persze jóízűt nevetett a kir. ügyész, aki egyébként rettenthetetlenül folytatja a hazai pángermán-üzelmek üldözését.

— **Herczegi nász.** Egy pétervári sürgöny jelentése szerint, a carszkoje-szelói nagy palotában tegnap délután tartották meg *Miklós* görög herceg és *Vladimirovna Heléna* nagyhercegnő esküvőjét. A szertartást a pétervári metropolita végezte a palot. templomában. Este díszbéd volt a melyben a császár család és a nászvendégek vettek részt.

— **Nagy sikkasztás egy állampénztárnál.** Lisszabonban, mint egy sürgöny jelenti, ma *letartóztattak egy magas rangú pénzügyi tisztviselőt*, ki tagja a királyi tanácsnak, ezenkívül több kormányhivatalnokot. — A letartóztatottak *1.920.000 frankot sikkasztottak* az állampénztárnál.

— **Nátália Párisban.** Nátália szerb ex király, mint egy párisi sürgöny jelenti, két hét óta inkognitoban Párisban tartózkodik.

— **Levél lapunk megsült barátjától.** Augusztus vége felé már megkezdte bevonulását a komoly hangulat. Nem azt a komolyságot értjük, mely minden hónap végén, a fizetéshez elsejéj várva-várva, elveszi az embereket, hanem azt, amely az ősz közeledtére megcsap bennünket. Az idén, két nappal szeptember előtt nyárabb van a kánikulánál, s az őszi melankólia még a sejtelmekre legfogékonyabb poéta szívek kamaráiba sem sóhajtott bele. A hangulat a legkevésbé sem komoly tehát, hanem olyan könnyelműen nyárias, mint egy kacér uszókosztüm, melyet az asszonyi formákra simít a víz. Nem tudjuk, ez a nyári meg gondolatlanság, vagy pedig a kánikula türethetetlen volta készítette lapunk egy barátját arra, hogy hozzánk szokatlanul furcsa kérelmet juttasson.

Tek. szerkesztő ur — monlja levélében — segítsen rajtunk szenvedőkön, *és* *veszett* napot már nem álljuk. Ne írja ki a lapjába folyton, hogy száraz meleg idő várható, hanem tegye oda, hogy a *meteorológiai intézet* holnapra esőt zivatart jósol. Azt hiszem, ez segít, s mi nem fogunk tovább főni, sülni a tüzesre melegített világban. Tisztelettel: *Lapjuk megsült barátja.*

Egyi fáradtsággal azt is kérhette volna lapunknak remélhetőleg csak félangolosan sült barátja, hogy vasárnapi számunkhoz havas esőt mellékeljünk északi széllel.

— **Házasság.** *Ernyey* János, Krecsányi Ignác budai szintársulatának lírai szerelmes színesze ma kötött házasságot Budán az aradi származású *Zöldy* Hermin kisasszonnyal, Krecsányi szintársulatának énekesnőjével.

— **Tótok a budapesti diákkongresszuson.** A budapesti diákkongresszus dolgában a krakkói „*Ceas*” közli a turóc-sz.-mártoni Slowacke Novinynek a szláv tanulókhoz intézett felhívását hogy emlékezzenek meg nemzetiségeik jogairól. Már az első turini összejövétel alkalmából surlódásra került a dolog a nemzetek szekciói összeállításánál a *románok és magyarok* közt. A magyarországi románok ugyanis a román szekcióhoz akartak csatlakozni, holott a magyar tanulók követelték, hogy a magyarországi románok, mint magyar alattvalók, a magyar szekcióban foglaljanak helyet. A románok dolgában *Bolcas* Lucian agitált, a ki visszatérte után valamennyi magyar egyetemből ki lett tiltva. A párisi kongresszuson, mely a kiállítás alkalmából volt, ezen ügy épp úgy, mint Turinban, a románok javára lett eldöntve. (Tudvalevőleg épp az ellenkező történet, az tehát hamisítás.)

Most a tót tanulók beiratkoztak tagoknak a Corda Fratresbe és felkérték a magyar szekcio prezidiumát, mely az idén a kongresszust rendezzi, — adjon nekik tagkártyákat — *mint egy önálló tót szekció tagjainak.* A magyar elnökség ezt *megtagadta*, hivatkozván az 1868-iki törvényre, mely Magyarországon csak egy nemzetet ismer el. A tótok elhatározták, hogy mégis részt vesznek a kongresszuson és kivívják maguknak az önálló tót szekciót.

— **A kőművesek háza.** Az aradi kőművesek háza ügyében a kőművesek bizottságot alakítanak, mely célul tűzi ki, hogy Aradon emeljenek a kőművesek először hajlékot Magyarországon. Az épület részletes tervével is foglalkoznak már. Több terem lesz a házban s ezek között egy nagyterem, ahol gyűléseket munkásünnepélyeket, táncvigalmakat tartanak.

— **Ujabb lefoglalt román iratok.** A *Carte de Aur*-nak és a *Dar de Pastinak*, ugylátszik, követői voltak, a melyek az előbbieket sorsára jutottak. A torontálmegyei *Glogon* községben a pancsovai kir. törvényszék vizsgálóbírája e hó 26-án egy *oláh kereskedő és több oláh parasztagazda* házában a magyarság ellen izgató röpiratokat foglalt le, melyek egy *karánsebesi oláh lap kiadóhivatalából* erednek. Hasonló röpiratokat találtak több szomszédos községben is.

— **A zilahi Wesselényi szobor leleplezése.** A zilahi Wesselényi-szobor leleplezési ünnepe szeptember 18-án lesz. A fényes ünnep végleges programja a következő: Szeptember 17-én délután a Kolozsvár Deés és Nagybánya felől érkező, este a Nagy-Károly, Debrecen, Szatmár és Budapest felől érkező vendégeket fogadják és ismerkedési estét rendeznek a városi Vigadóban. Szeptember 18-án délelőtt 10 órakor a vármegye ünnepi közgyűlése székháza dísztermében. Háromnegyed tizenegyre felvonulás a szoborhoz, elhelyezkedés: 1. Himnusz. 2. A vármegye alispánjának, mint a szobor bizottság elnökének megnyitó beszéde. 3. Beöthy Zsolt ünnepi beszéde. 4. A Wesselényi-család egyik tagjának köszönő beszéde. 5. Az alkalmi óda elszavalása. 6. A szobor megkoszorúzása. 7. A szobor-bizottság elnöke átadja. 8. Zilah város polgármestere átveszi a szobrot. 9. Szózat. Délután két órakor: Társasbéd. Este nyolc órakor a Vigadóban a kolozsvári Nemzeti Színház tagjai által rendezendő díszelőadás. Este tíz órakor bál a vármegyei ház dísztermében.

— **Lövöldöző örült.** *Dévaról* írják: Folyó hó 16-án hadonázva berontott egy harmincévesnek látszó, hanyagul öltözött s bányamunkás kinézésű erőteljes ember az alsóbarbatényiszkrónyi állomás személypénztárába s jegyet kért a *Lupényből* induló vonatra. *Urbanovits* Sándor máv. altiszt figyelmeztette, hogy még nem jön a vonat s van idő jegyet váltani. Erre a zavaros beszédű ember kijelentette, hogy ő anarkista, s ha kívánságának nyomban eleget nem tesznek, *levegőbe röpíti a vasuti állomás épületét mindenestől.* Ugyanebben a pillanatban megragadta az altisztet s dulakodott vele, kinek segítségére ment *Kapránszky* Illés vasuti málházó, majd nyomban az állomás előjáró is, kik mindhárman nagynehezen ártalmatlanná tették a veszedelmes embert, a ki előrántott hatlövetű forgópisztolyból *kétszer lött*, de szerencsére a golyók a falba furódtak s nem tettek kárt. A megkötözött embernél talált iratokból megállapítható volt, hogy neve *Katzl* Fülöp s sziléziai illetőségű bányamunkás, ki hetek óta fglalkozás nélkül csavarog. Beszélgették a *petrosényi* bányakórházba, hol mint elmebeteg megfigyelés és gyógykezelés alá vétetett.

— **A román idegen törvényt elejtették.** Bukarestből jelentik, hogy az idegenekről szóló ipartörvényt, amelyet a romániai törvényhozás legutóbbi ülészakában elfogadott, *nem fogják végrehajtani.* Ez a törvény, amely ellen annyi panasza hangzott el, szigorú, szinte középkori rendelkezéseket tartalmazott a *romániai zsidók* ellen, akiket akár benszültöttek akár idegen

földről jöttek, idegeneknek minősített. A törvény ellen a berlini egyezmény alapján, amely a balkáni államokban a vallásegyenlőséget és szabadságot kötelezővé teszi, több oldalról felszólalás történt. Károly román király, mint nemrégén megirtuk, ki is jelentette, hogy a romániai zsidók helyzetében legközelebb fordulat fog beállani. A bukaresti ösemmitőszék pedig egy eset kapcsán kimondotta, hogy a román földön születtek, bármilyen valláshoz tartoznak is, román honpolgároknak tekintendők. A legfelsőbb fórumnak ez az elvi határozata megcáfolta a tavaly meghozott törvényt, amelyet emiatt nem fognak életbeléptetni. Csak attól tartanak, hogy emiatt a nemsokára következő községi választásoknál zavargások lesznek.

— **Halálozások.** *Frick* Samu, az aradi Széchenyi gőzmalom törekvő fiatal hivatalnok a ma este 8 órakor rövid szenvedés után elhunyt. Temetése szeptember hó 1-én délelőtt 10 órakor megy végbe a Kossuth-utca 3—4. számú gyászszobából.

Özv. *Schwarcz* Antalné, szül. Szalm Terézia ma délután 5 órakor 76 korában elhunyt. Temetése vasárnap délután 5 órakor lesz a Csernovics Péter-utca 1 számú házból.

— **Két tűz.** Ma délután kétszer verték félre a városház tornyának harangjait. Két tűz volt ma Aradon, egyik sem jelentékeny azonban. Két óra tájban a szalmapapír-gyárból jelentették telefonon a rendőrségnek, hogy a *gyár szomszédságában* tűz ütött ki. — A tűzoltóság *Sztankovits* Milos főparancsnok, a rendőrség pedig *Berecz* Ferenc alkapitány vezetése alatt vonult ki a tüzhöz, amely abból állott, hogy a szalmapapírgyár szomszédságában meggyulladt a tarló s ennek szomszédságában egy rakás gaz. Az ártatlan tüzet hamar elfojtották a tűzoltók, kik onnan egyenesen a *lelenc-házhoz* mentek, ahol az előbbinél még jelentéktelenebb belső tűz volt.

— **Eljegyzés.** *Nádvornik* István, az Aradi nyomda-részvénytársaság betűszedője eljegyezte *Másik* Szidike kisasszonyt Aradon.

— **Krüger kincsei.** Azok a híresztelések, hogy Transvaal állam kincstárát magával hozta Európába, nem akarnak elcsendesedni. Egyes angol lapok most megint azt írják, hogy dr. *Leyds* a múlt évben Krüger számlájára a dél-afrika-hollandi vasúttársaság 3500 részvényét adta el, melyek Transvaal állam tulajdonát képezték. Ezek értéke néhány millió frankot reprezentált. Ezt a pénzt *Leyds* állítólag a bur-sajtó fenntartására és egyes lapok szubvencionálására fordította.

— **Tisza László és Bánffy Dezső.** Az elhunyt *Tisza* László és *Bánffy* Dezső báró a volt miniszterelnök életéből érdekes epizódot ír nekünk nagyváradi levelezőnk. A hatvanas években történt, hogy a kolozsvári Nemzeti Színház tagjai jótékonycélú előadásra készültek. Közvetlen az előadás előtt azonban olyan esemény történt, ami az egész ünnepet csaknem dugába döntötte. Megbetegedett a társulat szerelmes színésze és sehogysem tudták hamarosan helyettesíteni. A színészek kétségbeesve tanakodtak a színház udvarán, köztük volt a kolozsvári úri társaság számos előkelő tagja is. Már arra is gondoltak, hogy műkedvelő vegye át a szerepet: igen ám, de ki vállalkoznék arra a tizenkettedik órában? Egyszerre csak a színház elé pompás négyesfogat kanyarodott: a tüzes paripákat a fiatal *Bánffy* Dezső hajtotta. *Kemény* Gábor báró egyszerre fölkiáltott: — Itt a mi megmentőnk! Eljátszsa a szerelme *Bánffy* Dezső!

Az ifjú báró persze szabadkozott és hivatkozott arra, hogy még rutinos színésznek is nehéz ily hamar beugrani. Lehetetlenség, amit tőle kívánnak. Ott volt *Tisza* László is, aki energikusan rászólt a habozó ifjura:

— Nincs a világon lehetetlenség, öcsém, csak akarni kell!

Bánffy Dezső erre csakugyan megmutatta, hogy a virtus nem hiányzik: hacsak erős akarat kell, az van s benne elég. Eljátszotta a szerepet — még pedig nagy sikerrel. S úgy látszik később is mindig a fülébe csengtek *Tisza* László szavai, hogy nincs lehetetlenség, csak akarat legyen. — *Tisza* László érdekesen beszélt el a moóri csatából való megmenekül-

lését, súlyos sebéből való felgyógyulását is. Ele-tét egy osztrák ezredesnek köszönhette. A csata után sokáig feküdt a sebesültek közt. Homlokát elborította a vér, nem volt ereje, hogy hatalmas fejével fölkeljen. Ekkor sétált végig a csatatéren egy osztrák ezredes, aki a szabadságharc előtt a Nagyváradon állomásozó ulánusok ezredese volt. Az osztrák fő-tiszt fölvette a sebesültet szánkójára és bevitte Moórra, ott aztán ápolás alá vették. Másnap kérdezősködött a sebesültje hogylétéről, amire megmondták neki, hogy az kicsoda.

— *Tisza* László, az adminisztrátor fia? Hiszen azt a családot nagyon jól ismerem!

A *Tisza*-családban pedig már ekkor nagy szomorúság volt, mert *Tisza* László nyomtalanul eltűnt: azt hitték, elesett a moóri csatában. — Edesanyja gyászolta, siratta budapesti palotájában, amikor bejelentették neki, hogy egy osztrák ezredes akarja nála tisztelet-tét tenni. Az özvegy ingerülten üzente vissza, hogy nem fogadja a vendéget. Az inas ki-ment s csakhamar azzal tért vissza:

— Az ezredes ur azt mondja, hogy a méltóságos asszony fiától hoz üzenetet . . .

— „**Bocsánatot, hogy magyarul beszélek...**”

Jellemző eset bírét jelentik Beszterczéről. *Décsei* Péter besztercei főesperes e hó 24-én tartotta aranymiséjét, mely alkalommal bankettet rendeztek a tiszteletére. A ünnepélyen vallás és nemzetiségi különbség nélkül megjelent a város előkelősége, éltetvén a jubilánst, miközben a legjobb kedv és egyetértés uralkodott. *Domide* Geraszim gör. kath. lelkész román nyelven köszöntötte föl *Décseit*. Tartalmas és mély érzéssel elmondott beszédje általános tetszés tárgya volt. Utána *Tripon* besztercei ügyvéd állott föl szólásra. Ő, ugymond, az ügyvédi kar nevében beszél — bár erre aligha kapott megbízást — még pedig magyarul s frázisokkal telt beszéd-jét ezekkel a szavakkal kezdte: „*Mindenekelőtt bocsánatot kell kérnem anyámtól és papomtól, a miért nem azon a nyelven beszélek, amelyre tanítottak s amelyet joguk van tőlem követelni.* De ki kell jelentenem, hogy ha a jelen kényszer-helyzet hatása alatt — itt a jelenvolt törvény-széki elnökre és bírákra, valamint kir. ügyész-re célzott — magyar nyelven hangzanak is szavaim, én itt mint román ember beszélek s ily értelemben fogadják a beszédemet.” Végig sértő szavaira *Polyánszky* László kir. segédtanfelügyelő azzal felelt, hogy a jubiláns papot mint tiszta hazafit éltette, aki a vezetése alatt álló német tannyelvű népiskolában a magyar szót tette otthonossá, a nyelvét, amelyet magyar államiságunk supremáciája alatt minden tisztességes embertől nemcsak elvárhatunk, de követelhetünk is. A tüntető ügyvéd felköszöntője közbeszéd tárgyát képezi most a városban.

— **Milyen a végrehajtó vére.** Hivatása teljesítése közben gyilkos merényletnek esett áldozatul *Belányi* Lajos csomai végrehajtó, *Belányi* valami foglalatst akart foganatosítani *Binszki* Antal földesgazdánál. A végrehajtó mitől sem tartva, egyedül ment el *Binszkiék*hez s a mikor előadta jövelele célját, leült az asztalhoz, hogy a végrehajtási jegyzőkönyvet megírja. *Binszki* Antalnak van egy 19 éves leánya, a ki már több mint egy éve csendes elmebeteg, s ki azonban eddig soha senkit sem bántott, sőt az utóbb, időben a szülők már reményleni kezdték, hogy a leány kigyógyul. Mialatt a végrehajtó munkáját végezte, a leány egyszerre csak mellette termett, nagy *konyhakést rántott elő, a köténye alól s azt teljes erővel Belányi nyakába szurta.* *Belányi* szörnyet halt. A megrémült család rögtön értesítette az előjáróságot az esetről, a mely a gyilkos leányt letartóztatta s bekísérte a község házához. Mikor a leányt kihallgatták, hogy miért szurta le *Belányit*, mosolyogva felelte, hogy meg akarta nézni *milyen a vére a végrehajtónak.*

— **Az időjárás.** *Meteor* jelenti: Augusztus hónapja vége felé közeledik, amely jelzéseknek megfelelőleg nem volt sem oly kellemes átlagban, sem pedig a terményekre oly kedvező, mint az előbbi július hava. Előleges megállapításomat követte, a mennyiben eleje meleg, közepe hűvös csapadékos, tehát változó, sok helyütt zivataros, vége felé újra meleg és derült időt hozott számunkra. A változ-

sok vagy a megjelölt csomópontokon, vagy közvetlenül azok mellett, tehát ezek hatása alatt jöttek elő, míg a csomópontok között esett nagyobb időközök, mindég állandóbb időjárással jelentkeztek, ami szintén határozottan bizonyítja, hogy a bolygók, mely megdönthetetlen befolyást gyakorolnak légkörünkre. Ezt követően még a 20—30-ik csomópontok vannak hátra, amelyek, mint már jeleztem, *zivataros jellegűek*, s így változó idővel zárják be a hónapot, hasonlóval kezdődik a *jövő hónap* is, legalább annak legelső napjai, amennyiben ennek csomópontjai, a következő napokra esnek: 2—3—9—10—12—14—17—18—23—24. Így, mint említettem is már, legelője a hónapnak változó, de azért *meleg*, ezt követően leg 3-ika után egy nagyobb időköz következik állandóbb idővel, második harmada mutat legváltozatosabb időjárást hűvösebb, *csapadékosabb jelleggel* míg a 18—19-iki csomópontok ismét derült és meleg napokat ígérnek, úgy, hogy a Kossuth-ünnepélyekre kedvező a csomópontok jellege. Ezeknek segítségével szolgál még azon körülmény, hogy 18-ikát követően egy nagyobb időköz következik, tehát állandóbb jelleggel. Vége a hónapnak, csak egy gyengehatású csomópontokkal rendelkezik, így egészen vége szeptember hava szép és kellemes hónap lesz, amely az elmaradt szőlő és kukorica érlelésére is igen előnyös hatású leendő s egyáltalában hosszú ószre nyújt kilátást.

— **A legfőbb számszék új elnöke.** Fővárosi tudósítónk beavatott forrásból közli velünk, hogy *Keglevics István* gróf intendáns lesz a legfőbb számszék elnöke, minthogy *Bakovszky István* elnök már legközelebb nyugalmába vonul.

— **Az aradi Kossuth-szoborra** legújabbban a következő adományok folytak be: Az I. kerületi választásból Pollák Vilmos utján 24—kor. Arad vármegye gyűjtése 34-80 kor., Rozgonyi Alajos Vinga 2 kor., Bildhauer R. gyűjtése 3.50 kor., Borotválás Tumó Lajosnál 2.52 kor., May Soma 1.18 kor., Fister Ferenc 5 kor., Deutsch Herman 5 kor., Molnár Lajos késmegváltás 20 fillér, Erdőffy koszorujából 2 kor., Kolunban N. 1, Tanítóképezdei ifjak 59-60 kor., Moskovitz Jakab 5 kor., Singer Mihály 1.80 kor., Szamár asztaltársaság 8 kor., Fekete Rózsa és Witzek Gyula menyegzőjén gyűjtött Diamant Hajveles Komlós Jenő 10 kor., Kovács F. Lajosné 65. sz. gy. iv. 7-60 kor. Assael József esküdt díj 10 kor., dr. Szalai Arnold esküdt-díj 20 kor., Goldschmid Sándor esküdt-díj 20 kor., Funkelstein József esküdt-díj 20 kor., Reinger A. S. esküdt-díj 24 kor., Polgári fiu-iskola, Ferch tanár utján I. A) 90 fill., I. B) 1-20 kor., IV. 71 fillér. **Műkedvelő gyermek-előadások:** Sonu Adolfnál 7 kor., Singer Margit társai 2-60 kor., Simon Irén társai 2-80 kor., Sick gyermekek 1-54 kor. Berger József 10 kor., Nagy Sándor torna tanár, neje emlékére halálának évfordulóján 10 kor., Tompa Kálmán a 196. sz. gy. iven 100 kor., Keller József Amerikából Weil Alajos utján 4-80 kor., Löwy Rózsika 3 kor., Pavlovics Iván 3 kor., Hadik István 10 kor., Erdélyi Tóni 1 kor., Borbély Gizella és társai színi előadása 10 kor. Közreműködtek és adakoztak: Borbély Mariska, Róza, Irma, Lajoska, Ferencné, Kemény Margit, Ferike, Kemény Ferencné, Zrinyi Margit, Zrinyi Miklósné, Kis József, Légrádi Antal, Schweffer Edéné, Zrinyi Miklósné, Légrádi Antalné, Ilics Jeni, Mihályovics Gyuláné, Tumó Irma. M. A. V. üzletvezetősége általános osztály 37 kor., Barsola Károly Budapest 2.50 kor., Ravasz Imre Misberach 3 kor., *augusztus hó 30-án a szobor-alap állandó 11215-38.*

— **Hazatérő diákok.** Vége felé hajlik a nyár és erősen csomagolnak a fürdőhelyeken. Szomorúság lopózik az ifjuság szívébe arra a gondolatra, hogy vége a könnyű nyári életnek s újra előkerül a könyv és az iskolapad. Joggal nevezhetnők a szeptembert, amelyről a naptár azt beszéli, hogy az ősz kezdete, a tudományos élet tavaszának. Az ezernyi kis agy, amely gondtalanul, enyelegve töltött el két hónapot, ismét komoly munkába fog s megizleli apró adagokban az élet keserves küzdelmét. Lassan érik, hogy odaállhasson majd a sorba, amelyet számára kijelöl a sors, hogy otthon tündjön, szenvedjen, ha kell s örvendjen, ha lehet. A szülő szívének igaz tavasza a szeptember. Rügyez a reménység és a boldogság bimbóit fakasztja a szülő szívében a tudat, hogy

vére, élete, gyermeke újra előrehalad egy nagy lépéssel, s hogy ismét közelebb jut a tetőhöz a nagy és szent mű, amely minden szülőnek legszebb hivatása, a gyermeknevelés. Minő tökélyt, a maga énjének micsoda klasszikus kifejlését látja minden szülő a gyermekében. És a fűtös kis fejcskék százszorosan váltják örömrre a sok gondot és fejtörést, mit szüleiknek okoznak. Az új iskolai esztendő közepén immár éled a gyermekesereg. Az árván hagyott fészkekbe már vonul be a piros-pozsgás arcu ifjuság, hogy nemsokára mohón vágthasson neki a tudományos életnek. Még csak pár nap és Arad ismét népes lesz a diákoktól!

— **Különös tűnemény Martinique szigetén.** *Borchgrevink* utazó, aki Martinique szigetére érkezett néhány nappal a Pelée vulkán kitörése után, mint a párisi Journal írja, roppant érdekes természeti tűneményt fedezett fel a szigeten. A kitörés helye körül minden vas-és acéltárgy meg volt hajolva, görbülve, vagy el volt csavarodva anélkül, hogy tűz nyoma látszott volna rajta. *Borchgrevink* ebben a jelenségben megerősítést látja az ő tudományos teóriájának, hogy a tüzhányó hegyek kitörését elektromos jelenségek is kísérik. Ez a tűnemény egyszerűen a földrengések előre való ószrevezésében is még fontos eszközt szolgáltat.

— **Emberbőrbe kötött könyvek.** Az ilyen könyvek közül kétségkívül a leghíresebb a *Flammarion* csillagászé, akinek könyvtárában a „Terres Célestes” című műve egy francia grófnő bőrébe van bekötve. Ez a grófnő jó barátja volt *Flammarion*nak. Tüdővészben szenvedett és midőn halálát közeledni érezte, végrendeletileg meghagyta, hogy vállbőrét, amelynek fehérségét *Flammarion* többször megbámulta, a hírneves csillagásznak adják oda. Így is történt és *Flammarion* leghíresebb munkáját bekötötte a grófnő bőrébe. Cincinátiban egy gazdag kereskedő *Sterne* nek „Sentimentális utazás” című könyvét egy néger bőrébe kötötte. Dijon város könyvtárában a „francia alkotmány” egy példánya emberbőrbe van kötve. A könyv a forradalom idejéből származik, a mikor tudvalevőleg elég emberbőr állott rendelkezésére. Végül egy híres orvosnak a „bőrbetegségekről” szóló műve szintén emberbőrbe van kötve. Ez a könyv legalább hozzáillő kötést kapott.

— **Vérgőz munkások.** Borzalmas eset történt az Endred közelében lévő Simon-pusztán. *Simon* László földbirtokos tanyáján szerdán végeztek el az aratómunkások a cséplést s ekkor kellett volna a szerződésileg megállapított aratórésztüket kikapni. *Simon* László az aratóknak adott előleg fejében állítólag nagy levonásokat akart eszközölni s a még kijáró gabonarészt is az ocsus, szemetes gabonából akarta kifizetni. A munkások ezt nem fogadták el, a miatt előbb szóváltásra, majd tettlegességre került a dolog s ekkor *Simon* a cselédjeivel akarta kihajtatni az aratókat a pusztáról. Erre azután véres összeütközésre került a dolog, miközben *Gishó* Mihály kocsis *Szalanki* Imre aratót vasvillával leütötte, az aratók ellenben *Kuher* Adám és *Nyisztor* Imre béreseket, továbbá *Simon* László földbirtokost életveszélyesen összeszurkálták. *Kuher* és *Szalankszki* még tegnap éjjel *delehaltak* sebeikbe. A vérgőzés befejezése után a fejbőszült aratók *felgyújtották* a szállást, valamint a kazlakba rakott szalmákat és takarmányokat, azután a készen állott kocsijukat gabonával megrakva, eltávoztak. Másnap a helyszínre megérkezett a vizsgálóbíró és királyi ügyész s a vizsgálatot még most is vezetik. Tizenhat munkást és négy cselédet letartóztattak.

— **Mikor a hölgyek lumpolnak.** Furcsa história történt Nagyváradon. A zöldfa utcai lakosok nyugalmas pihenését tegnap éjjel két óra felé egy teljesen részeg és kéteshírű leányzó jajveszékelése zavarta meg, ki siránkozva kiáltotta, hogy elloptak tőle 680 forintot. A rendőr poszt igyekezett a kétségbeesett leányt megnyugtanni és felhívta, hogy menjen a rendőrségre, hol az inspekciós tisztviselő panaszát jegyzőkönyvbe veszi. Ugy is történt. Fölment a rendőrségre, hol *Kápolnay* Gyula ügyeletes rendőrbiztos kihallgatta, de mivel nagyon be volt csipve és a hozzá intézett kérdésekre za-

varosan felelt, reggelig a rendőrségen maradt. A vidám hajlamu leányt, mikor reggel kihallgatták, előadta, hogy *Ondricsek* Juditnak hívják és szállodabeli szobaleány, ki *Silbermann* Ignác helyközvetítő intézetében megismerkedett egy *Jámbor* Zsuzsa nevű leánnyal. A barátság közöttük hamar bizalmas lett és már délután 5 órakor tetőpontra hágott a jókedvük, úgy, hogy mikor *Cziller* Imre üzletében egy hét forintos bluzt vásároltak, bizony spiccesek voltak. Innen sorra jártak még több vendéglőt és estefelé a Széchenyi-térre mentek sörözni, hol a cigány-nyal egyre huzatta *Ondricsek* Judit a nótákat és tíz forintost ragasztott a primás homlokára. Tíz óra után kocsival a zöldfa-utcai Horváth-féle cukrászdába hajtatott és a jókedv itten oly magas fokra emelkedett, hogy előbb finom likőröket, majd pedig pezsgőt rendelt. A pénz azonban, úgy látszik, már fogytán lehetett *Ondricsek* Juditnak és ezt, bármennyire is be volt csipve, igen jól érezte, azért miután kifizetett vagy 30 forintot a cukrászdában eltávozott. Az utcára kiérve, ijedten kapkodott penztárcája után és idegesen kezdte kutatni a sohasem létezett 680 forintját. A kihallgatást teljesítő rendőrbiztosnak azon kérdésére, hogy hol szerezte a pénzt *Ondricsek* Judit nem tudott határozott feleletet adni és jobbra-balra hazudozni kezdett, míg végre a sok és hosszú vallatás után elmondta, hogy neki csak száz forintja volt és azt kölötte el. Most már ennek a százasnak az eredetét, illetve szerzési módját kezdtek kutatni, azonban itt is ötlöthetolt a leányzó, tegnap este aztán az özön kereszt kérdések terhe alatt megmondta, hogy a százas bankót egy szállodabeli vendégtől lopta el mintegy két héttel ezelőtt. A panaszosból aztán ilyenformán vádlott lett és az egy napos pezsgős dáridónak az az epilógusa, hogy *Ondricsek* Judit egyelőre a rendőrség vendége maradt.

— **A ki a kínai császárné ruháját viseli.** Londoni arisztokrata körökben sajtáságos botrányról beszélnek. Egy legutóbb adott arisztokrata jelmezbálon egy lord neje pompás kínai kosztümben jelent meg, a melyet általánosan megbámultak. A mulatságon a kínai követ is jelen volt, aki csodálkozva vette észre, hogy a lordné kínai jelmeze oly damaszt-selyemből van, melyet kínában csak a császárné viselhet. Közölte ezt a dolgot egy mellette álló angol lorddal, a ki megjegyezte, hogy a kínai jelmezes lordné egyik közeli rokona részt vett a kínai hadjáratban és a selymet a pekingi császári palotában zsákmányolta. A kínai követ erre szóvá tette a dolgot a szintén jelen volt külügyminiszter előtt, aki diszkrétan felkérte a lordnét, hogy távozzék a mulatságról. A jelmezes lordné nem kérette magát kétszer és hirtelen eltűnt a bálról.

— **Az önkéntesek egyenruhája.** Október elsejétől, a katonai bevonulások idejétől egy hónap választ el. Az önkéntesek ezt az időt az előkészületekre fordítják. Sokan nem tudják hova forduljanak, hogy az egyenruhájuk snájdigul álljon. Megesik ugyanis sokszor, hogy a különben legjobb szabóüzlet sem tud megfelelő egyenruhát szabni. *Sugár* József aradi úri és egyenruha szabó abban a helyzetben van, hogy e tekintetben minden kívánalomnak megfelelhessen. Szabásza éveken át ezred-szabó volt s ez garancia arra, hogy ebből az előkelő műteremből a legjobb szabású egyenruhák kerüljenek ki.

— **Levél a közönséghez.** Holnapi naptól kezdve, szeptember ötödikéig bezárolag: reggel fél 6 órakor nyitom, és este 9 órakor zárom Nagy Áruházamat a Szabadság téren. A vidéki közönség kényelmére intézkedem ekkép, hogy a nap bármely szakában fedezhesse nálam a tanulóifjuság szükségletét. Különös figyelmet érdemel taneszköz — cipő — ing — és kalap raktáram, melyet ez alkalomra körültekintő gondnal szereltem fel. A nagy választék, szigoru gyári áruk, párosulva a közismert fénykép kedvezményével bizonyára szaporítani fogják áruházam számos barátait. Kiváló nagyra-nagyrabecsüléssel: Porter Vilmos Nagy Áruháza a Szabadság-téren.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadságtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

—x— Sok, nagyon sok pénzbe kerül az önkéntesi felszerelés, de csak akkor, ha nem olyan föltétlenül megbízható helyről kerül ki, ahol az anyag vagy a munka hibájából a felszerelést egész éven át nem győzik folyton pótolni. Régi elv tehát a tapasztalt; okos ember nem vét ellene: mindent a legjobb helyen venni. Olyan cégnél, akinél tudva van, hogy már a saját hírneve fönntartása érdekében is, kifogástalanul szolgálja ki a vevőit. Ilyen hírneves és régi cég a „Weiner és Grünbaum“ (Budapest, IV. Váci-utca 2.) amely díjtalanul küldi az „Egyenruházati közlemények“ című legújabb kiadott könyvecskét mindazoknak, kik eziránt megkeresik és pontos címüket közlik. Ezen könyvecske mindazon tudnivalókat tartalmazza, melyekre az önkéntesnek úgy a bevonulás mint az önkéntesi év alatt föltétlenül szüksége van.

A kenyérkereső nők.

(Glosszák egy német rendelethez.)

Arad, augusztus 30.

A német birodalmi posta államtitkára nem barátja a női alkalmazottaknak, azt már több ízben kimutatta, de a napokban újabb bizonyítékát adta ennek. Ugyanis az illetékes hatóságokat utasította, hogy a női alkalmazottak számát lehetőleg korlátozzák és a felvételnél szigorúan megköveteljék minden előírt feltéteit.

Az államtitkár a rendelet kiadására az a tapasztalat vezette, hogy a női alkalmazottak gyakran betegek, idegesek, vérszegények, a távbeszélőnél alkalmazottak többnyire fájásában szenvednek, a szolgálatot tehát pontosan nem láthatják el és sok zavarnak okai, előidézői. Azt is tapasztalta az államtitkár, hogy a hivatali teendővel, a távirda és távbeszélő kezelésével megbízott nők, ha egészségesek, erősek voltak is, amikor az intézményhez kerültek, rövid szolgálat után gyengék, betegek lettek, ami határozottan amellől bizonyít — szerinte — hogy a nők nem hivatalba valók.

Vannak, akik az államtitkárnak igazat adnak.

Figyeljük meg a nőket, amikor az állást elfoglalják és akkor, amidőn már néhány éve hivataloskodnak. Hová lett a szabadság felett érzett öröm? Mivé lett az önbizalom? Hová tűntek el a remények? Miért hervadtak el az úde arc rózsái? Hol vannak a a csillogó szemek? Miért halt el a pajzán jókedv, a kacagás?

Kiölte a fiatal leányból a csalódás, a küzdelem, a mindennapi egyformaság, a robot munka. Az úde leányból nagyon hamar — koravénült leány lesz, elégedetlen, zsémbes, betegeskedő, redvtelenül végzi dolgát és az íróasztalnál, a gépnél, a kagylónál sóhajtván gondol azokra, a kik nincsenek úgy lekötve, mint ő és akkor boldog, ha egyik-másik szabad napján odahaza maradhat és a házi teendőket végezheti.

A nők tehát elérték azt, amit akartak, kiküzdötték az egyenjogúságot, versenyre keltek a férfiakkal, megmutatták, hogy helyt állanak mindenütt, de a boldogságukat, megelégedésüket teljesen eljászották.

„A saját keresetemből tartom fenn magam!“ — szép szó, vonzhatja is a nőt, de ha a csillogó máz lefoszlik, ha az idők elmúlnak, — csak önámítás már és semmi más. Aki bir menekülni a hivataltól, az menekül; aki kénytelen maradni, kedvetlen, mondhatni életunt lesz, mert érzi, hogy az évek tűnnek és ő a tapsoló malom rabszolgája marad, reményei nem teljesülnek, előrehaladása lassu, egészsége megüsgött. A tükör nagyon kegyetlen, de igaz barát.

Szinte hallom az ellenvetést: a jómódu leány úgy sem megy a hivatalba, a szegény leány pedig nem válogathat. Mit csináljon? Örülnie kell, ha kenyérét megkeresheti, ha a

családfő vállaira nehezede teherből levehet valamit.

Némely esetben a mindennapi élet ketszerkettője talán igazat ad ennek az ellenvetésnek, de a legtöbb esetben az igazság csak látszólagos.

A női alkalmazottak előtt miért nyitak meg a posta, a táviró, a vasut és egyes más irodák és vállalatok? Talán mert jobban elvégzik teendőiket? Távolról sem. Egyedül azért, mert olcsóbb munkaerőt képeznek. És mikor megnyit a sorompó, amelyen keresztül a nők beözönlhetnek a kereső pályára, nemcsak a férfiak nagy százalékát fosztották meg a keresettől, nemcsak leszorították a munkadíjat, hanem a női kínálozók nagy tömege egymással is versenyre kelt és egymás helyzetét rontotta.

Ahol nagy a kínálat, ott a vevő van a jobb körülmények közt, módja van a válogatásban, zsarnokoskodhatik. És ezt tudják a vállalatok, azért olvashatunk 10 koronás havi fizetésről. És hány pályázó akad egy ily hirdetésre!

Már most hol itt az észszerűség? Érdeemes volt tanulni, költöni, fáradni a nőnek azért, hogy 10, 20 mondjuk havi negyven koronáért robotoljon? Nem tudja ezt az összeget a nő otthon megtakarítani az által, hogy utána néz a háztartásnak, gondot visel mindenre? Hiszen a ruházatkodáson megtakarítja a kereset nagy részét, amelytől elesik.

Tudunk még egy okot. A szegény leány nem jut sehova, ha otthon marad, de emberek közt forog, ha hivatalba jár. Jut talán csinosabb ruhára is és többen láthatják őt, tehát a házasságra nagyobb, több a kilátás.

Ebben is lehet némi igazság, bár elenyésző csekély az ily módon férjhezment leányok száma. Ha hivataloskodása első éveiben nincs szerencséje. Később ugyan alig akad. A hivatalban eltöltött évek nagyon durva kezekkel tépik az arc rózsáit, törik meg a szemek ragyogását. Az akták pora nemcsak a tüdőt, de a kedélyt is belepí porral, és a fürgekező, vidám leányból nagyhamar beteges, rosszkedvű, testileg-lelkileg törődött nő lesz.

Erre való a nőemancipáció?

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Kossuth Lajos betegsegélyző és temetk. egyesület Aradon augusztus hó 31-én, d. u. 8 órakor saját helyiségében (Szt.-Pál-utca 7. szám I. emelet) rendes választmányi ülést tart.

Az anyai szeretet.

(Regény az életben.)

Arad, augusztus 30.

Az anyai szeretet küzdelmes diadalát ünneplik Amerika újságai. Egy csikagói asszony elhagyta az urát. Kellemetlen modoru, rossz lelkü ember volt, a kivel a gyöngéd lelkü uri asszony nem tudott egy földél alatt maradni. Az elhagyott férj durva bosszút forralt. Kis leányukat elrabolta elvált feleségétől. Az asszony kétségbeesve kutatta, kereste gyermekét. Vissza akarta szerezni, mert szerette végtelen s mert oka volt attól tartani, hogy elvált ura közelében gyermeke lelke eldurvul. Két esztendeig folyt a hajsza. Az anya lankadatlan erélylyel, azzal az akadályt nem ismerő szívisággal, a melyre csak a gyermekét rajongva szerető anya képes, hónapokig nyomon követte gyermekét s elrablóját. Fáradtságos küzdelmeit siker koronázta. Az asszony megtalálta gyermekét s a napokban diadalmas örömmel vitte vissza Csikágóba. Az esetnek hamar híre futott s az amerikai lapok hasáboakat írnak a

hősies lelkü anyáról, megmentett gyermekéről s a lelketlen harmadikról.

Az asszony neve *Egbert* Marion Thornton. Néhány esztendővel ezelőtt Csikágóban férjhezment *William Egbert* dr. jómódu fogorvoshoz, aki utóbb Madrasban, Indiában telepedett meg. Ott született leánygyermekük, a kis *Erika* is. Családi élete hamar elviselhetlenné vált. A különben pompásan berendezett otthonukban gyűlölség, egyenetlenség ütött tanyát. Az asszony végre megunta a dolgot, férjét elhagyta és gyermekével együtt visszatért Csikágóba.

Ott megbetegedett és sokáig a sir szélén állott. A mikor meggyógyult, magának kellett gondoskodnia keresetről. Irogatni kezdett az újságokba, utóbb pedig havi szemlét alapított *The Bachelors Book* címmel. Vállalkozása sikerült és csaknamar ment volna minden anyagi gondtól. Ezerkilencszáz szeptemberében várat esemény zavarta meg boldogságát.

Egy délutánon három esztendőes gyermekével Csikágó utcáin sétálgatott. Egyszerre eléje toppant férje, a ki titokban visszatért Madrasból, megragadta a kis gyermeket, egy várakozó kocsiba ültette és villámgyorsan elhajtatott. A kétségbeesett asszony kiáltásaira a járókelők közül sokan a kocsi után siettek, de az nyomtalanul eltűnt. A gyermek atyja *Font* nevű mostoha bátyjával szövetkezett a gyermekrablásra és ez elállotta az asszony útját, a mikor a kocsi után akart rohanni. Félóra alatt Csikágó rendőrségének fele üldözte a gyermekrablót, de nem találta meg.

Néhány nap múlva Egbertné asszony minden reménye megszűnt, hogy a rendőrségnek sikerül a gyermeket atyjától elvenni. Megesküdött, hogy addig nem nyugszik, a mig gyermekét meg nem találja. Egy héttel később már utban volt. Ovatosságból, hogy férje büntársainak figyelmét elkerülje, apácának öltözködött. San-Franciskóban megtalálta gyermeke nyomát. Megtudta, hogy dr. Egbert néhány nappal előbb odaérkezett és a *The missions* nevű szállóban lakik. Az asszony rögtön odahajtatott és becsöngetett. Egy cseléd nyitott neki ajtót. Egbertné asszony betegnek tetette magát és megkérdezte, hogy lakik-e a szállóban egy orvos.

— Tegnap még lakott itt, mondotta a leány, de ma reggel gyermekével együtt hajón elutazott Japánba.

Az asszony ismét a rendőrséghez fordult, de már nem tudtak rajta segíteni. Másnap ő is egy Japánba induló hajóra ült, Yokohamában sem érte utól férjét, a ki már tovább utazott India felé.

Késedelem nélkül rögtön Madrasba utazott. Azt hitte, hogy ott megtalálja gyermekét. Órákig állott nap-nap után a fogorvos villája előtt, a hol a gyermekét sejtette. Egy este a villa ablakában csakugyan megjelent a gyermek. Mellette egy cselédleány állott. Ekkor Egbertné levetette apácaruháját, fölfedezte, hogy kicsoda és a bírósághoz fordult. A pör hamar véget ért. A Madrasban élő amerikaiak mindenben segítségére voltak a szegény asszonynak, a kinek törekvését végre siker koronázta. Néhány héttel ezelőtt India legfőbb bírósága az *asszonynak ítélte oda* a most már öt esztendőes gyermeket. Egbertné asszony gyermekével rögtön visszatért Csikágóba, a hol most valósággal ünneplik a bátor lelkü anyát.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A bérbeadott házbér. Ismeretes, hogy *Deutsch* Alajos budapesti bázulajdonost és *Steiner* Józsefet, az Egyesült fővárosi takarékpénztár panaszára letartóztatták. A bank, mely *Deutsch*nak háza építéskor 180.000 korona

kölcsönt adott, család címén tett ellenük panaszt. Följelentésében eladta, hogy Deutsch megkárosította a bankot, mert ingatlanát főbérletbe adván Steinernek, lehetetlenné tette a ház valódi bérjévédelmének foglalását a többi az egész ház, mikor ellicitáltak, csak 140.000 koronáért kelt el. Vagyis kevesebért, mint a mennyit maga a jelzálogkölcsön kitett. A bíróság Steinert már a hét elején szabadon bocsátotta s ma Wolf Vilmos dr. védő kérésére szabadlábba helyezték Deutsch Alajost is, a védőnek amaz érvelésére, hogy arról senkisémet lehet, ha a házért kisebb vételár folyt be, annál kevésbé, mivel az ingatlan éppen maga a takarékpénztár vásárolta meg.

§ Felpofozott orvosok. A télen nagy ribillió támadt a budapesti József-köruti „Hazám” nevű éjjeli kávéházban. Egy asztalnál két fiatal orvos, Steiner Gyula dr. és Csillag Jakab dr. sörözgetett. A mulatozás után az előbbi magához szólítván a pincért, fizetni akart a felszólalt amiatt, hogy egy üveg sörrel többet számíttanak neki. A szóváltásra az asztal köré gyűlt a mulató népe: egy serg utcai lány, bérkocsis, cigány és pincér. Az orvos indulatosan kiáltotta:

— R blóbarlang, kifosztják az embert!

Erre a nem éppen hízog, de többször megismételt kiáltásra odarohant a kávé, Pollák Sándor is.

— Mars ki, bitangok! — ordította a „kis Pollák”, a hogy a kávést fővárosszerte hívják.

De ezzel nem elégedett meg s miközben a sértő kifejezések egész özönét zúdította a két orvosra, utána pedig egész kis csatát rögtönzött. A kávést össze-visszapofozta az orvosokat, annyira, hogy egyiket, Steiner Gyulát a vér is elborította. Sőt, mint az orvosi látelést bizonyítja, Steiner egy olyan ütést is kapott, hogy csak hetek után gyógyult s azutánra is — az orra meggömbült. Pollákkal a vádlottak padjára került Wagner Rezső bérkocsis, ki a csete-pátóban szintén résztvevő, sőt a két orvos is. A járásbíró az orvosokat fölmentette, míg Pollák Sándor kávést súlyos testisértés vétsége és becsületsértésért két heti fogházra és 40 korona pénzbüntetésre, Wagner pedig 40 korona pénzbüntetésre, esetleg két napi fogházra ítélte. Ma foglalkozott a bűnpörrel a törvényszék, mint felelőbírói bíróság Tóth Ernő királyi táblai bíró elnöklése mellett. A közvádó Horváth Ákos dr. kir. ügyész, valamint az orvosok védői: Szende Sándor dr. és Csillag Hugó dr. az első ítélet érvényben hagyását kérték. Ezzel szemben a kávést védője, Kisfalvi A. Rezső az orvosok provokáló magatartását hangoztatva, az ítélet enyhítése érdekében szól. A törvényszék helybenhagyta az elsőbíró ítéletét. A kávést védője semmisségi panasszal élt.

§ A trónörökös tolvajai. Budwei ban, mint táviratozzák, ma tárgyalták ama tolvajok ügyét, a kik Ferenc Ferdinánd trónörökös erdeiben fát loptak. A vádlottak azzal védekeztek, hogy ők azt hitték, hogy bizonyos mennyiségű fát díjtalanul vihetnek el az erdőkből. Az uradalom hivatalnokai ezzel szemben azt vallották, hogy ilyen engedélyről mit sem tudnak. A vádlottakat a bíróság ezután 8—10 napi börtönrre ítélte.

NAPIREND.

Augusztus 31. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Rajmund. — Protestáns naptár: Rajmund. — Görög-keleti naptár (augusztus 18.): Flóra. — A nap két 5 óra 2 perckor, nyugszik 6 óra 25 perckor. — A hold két 2 óra 50 perckor, nyugszik 5 óra 8 perckor.

Külső-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekllye-muzeum helyisége mellett álló terem.

Időjelzés. A központi meteorologiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Sok helyütt csapadék, zivatarok.

Augusztus 31. A Kossuth Lajos betegsegélyző- és temetkezési-egylet választmányi ülése délután 3 órakor.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— A pozsonyi II. országos szőlészeti és borászati kongresszus ma tartotta Bernáth Béla országgyűlési képviselő és dr. Kövesi Ferenc kir. szőlészeti felügyelő bizottsági előadó vezetése mellett egyik szervező bizottsági ülését. Főtárgya az összejevetelnek a kongresszus ideje.

Pozsonyi II. országos mezőgazdasági kiállítás keretében megtartandó szőlőkiállítás idejének összeegyeztetése. Az idei nedves időjárás a szőlő érését későbbre halasztván, a szőlőkiállítás is csak később lehet s ezért most már a kongresszust is el kellett halasztani. A szervező bizottság ez üléséből kelt határozata alapján a kongresszus szeptember hó 24-én d. e. 9 órakor veszi kezdetét s folytatódáson fog tartani 25. és 26. án, úgy, hogy délelőtt a terembe vett előadások, délután pedig a kirándulások lesznek megtartva. Mint dr. Kövesi Ferenc bizottsági előadó jelentéséből kitűnik, a kongresszusnak már ez ideig is oly nagyszámú tagja van, hogy ez az országos mozgalom igen eredményes lesz és fényesen fog sikerülni.

Budapesti áru- és értéktözsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 30.

Déltözsde. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv gyöngye. Lanyha irányzat mellett 20.000 métermázsa került forgalomba, 2 $\frac{1}{2}$ —5 fillérig olcsóbb áron. Egyéb gabonaművek nyugodtak. Időjárás szép.

Zárulat 12 órakor:

Buza októberre	6.83—6.64
Buza 1903. áprillásra	6.95—6.96
Rozs októberre	5.91—5.92
Rozs 1903. áprillásra	6.14—6.15
Zab októberre	5.42—5.43
Zab 1903. áprillásra	5.70—5.71
Tengeri augusztusra	—
Tengeri 1903. májusra	5.33—5.34
Répe augusztusra	—

Zárulat 5 órakor:

Buza októberre	6.61—6.63
Buza 1903. áprillásra	6.94—6.95
Rozs októberre	5.89—5.90
Rozs 1903. áprillásra	6.12—6.13
Zab októberre	5.42—5.43
Zab 1903. áprillásra	5.70—5.71
Tengeri augusztusra	—
Tengeri 1903. májusra	5.29—5.30
Répe augusztusra	—

Zárulat 5 órakor:

	korona
Osztrák hitelrészvény	685.75
Magyar hitelrészvény	736.25
Leszámlolóbank részvény	488.50
Rima-Murányi vasmű részvény	500.—
Osztrák-magyar államvasút részvény	717.—
Közuti vasút	639.—
Városi villamos vasút részvény	338.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Augusztus 30. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli sulyban 104—6 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli sulyban 112—4 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 111—2 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 111—2 fillérig.

REGÉNY-CSARNOK

Hipnózis.

— Angol regény. —

Írta: Hardy I. D. [63]

(Folytatás.)

HUSZONEGYEDIK FEJEZET.

Dundas Kitty Greyékkel Nápolyban időzött, de a világhíres nápolyi öböl elragadó szépsége s a tavasz csodás fakadása ez isten-áldotta vidéken nem volt semmi hatással a szegény lányra. Lelkiállapota nehéz gondot okozott Greyéknek, mikor pedig Ray elítélésének híre megérkezett, egészen tanácstalanul álltak a kezeit kétségbeesetten tördelő Kitty előtt.

Grey orvos egy hétre Rómába utazott, ahol orvosi kongresszust tartottak; midőn anyja távirati hívására Nápolyba sietett, Kittyt heves lázban találta; a láz ugyan egy huszonnégy óra alatt elmúlt, de az előbb oly virágzó jókedvű Kittyre alig lehetett ráismerni s ekkor Grey is, az anyja is rájöttek, hogy valami nagy lelki bánat ad, mely a szegény lányt ennyire megváltoztatta.

Pár nappal az orvos megérkezése után Kitty bágyadán s halványan ült egy kényelmes karosszékekben a terrasszon s álmodozva nézgette az öbölnek a nap sugarában szikrázó kék hullámain. Grey oda lépett hozzá s széket húzva melléje, szelíden szólt:

— Kitty, így nem mehet tovább a dolo. Tudod, hogy szent jogom, hogy ró z. könyve-
jek minden bánatból, mely téged nyom s ha nem segíthetek rajtad, legalább tudni akarom, hogy mi busit! Beszélj Kitty, micsoda terved viselsz a lelkeden?

Kitty fáradtan rázta a fejét s könyeit törölgetve, alig halhatóan szólt:

— Ne kérdezd Hubert rajtam úgy sem segíthet senki.

— De legalább meg kell kísérelni, — felelt az orvos komolyan, — s ha nem szól, akkor a találgatásra vagyok utalva. Összefüggben van Rayvel az, ami a lelkedre nehezedik?

Kitty sem igent, sem nemet nem mondott, hanem két kezét a szeméire csapta s vonagló zokogás közben kiáltotta fel:

— Ah Ray, ah szegény Aya néni! Csak tudnám, hogy mikor teszek jól!

Grey orvos hallgatott egy pillanatig, ragyogó fájoan éles világosság esett egyszerre gondolatai tömkelegébe s hangja reszketett a belső felindulástól, midőn Kitty kezét félrehuzta az arcáról, balkan így szólt:

— Kitty, lehetséges volna? Tudnál valamit ami Ray ártatlansága mellett bizonyít? Nézz rám Kitty! Igen, igen, te tudol valamit, egész határozottan tudom a megzavarodott vonásaidon!

— Nem, nem! — kiáltott Kitty, — szorongó szívvel fordítva el az arcát.

— Kitty, édes szerelmem, — susogta Grey Hubert megindultán, — a jó Isten tudja, hogy milyen nehezemre esik téged kizozni, de itt életről s halálról van szó, itt minden más tekintetnek hallgatni kell! A mit ebben a szomorú dologban tudsz, az olyasmi, hogy unokabátyád ártatlanságát bizonyítja? Vagy éppen ellenkezőleg, a bűnössége mellett szól.

Kitty nem felelt azonnal. Ujra elkezdett kétségbeesetten zokogni, aztán sirástól szaggatott hangon szólt:

— O, hisz . . . hisz ez . . . ez, még megfog ölni engemet! Meg kell mondanom neked, ha belehalok is . . . de mégis, nem tudom megmondani, olyan borzasztó az! . . . De egyet mondhatok s meg is mondom neked: nem Ray volt az, ki azon az éjszakán belopózkodott a verandán át George szobájába. Ebben voltam, az eszemnél voltam, láttam, hogy nem Ray volt!

— Kitty, fél vallomással nem lehet megmenteni az ártatlant! Tudnom kell, hogy ki volt az, aki átlopózkodott a verandán! Kitty, nem nyugszom, míg mindent meg nem tudok! Férfi volt az, vagy nő, aki belopózkodott George szobájába?

Kitty ijedten nézett rá.

— Egy . . . egy nő volt, — susogta aztán.

— Egy nő? Talán . . . lady May?

— Nem.

— Hát mondd meg, ki volt?

S most Kitty, eleinte akadozva, de később mohó sietséggel kezdett vallani. Elmondta, hogy azon az éjszakán sokáig hevert az ágyában ébren s az ablakfüggönyt félrehuzta, hogy gyönyörködjen a holdvilágos kertben. Egyszerre azt hallotta, hogy Helén szobájának a verandára nyíló ajtaja kitarul s Helént látta hosszu, fehér éjjeli köntösben a verandán áthaladni. Midőn ijedten fölemelkedett, hogy utána tekintsen, látta hogy tűnik el George szobájában! Alig három perc múlva, — lehet, hogy több idő is eltelt, de lehet, hogy kevesebb, — Helén megint ugyanazzal a halk, lebegő menéssel visszatért. Mérv, tágranyit, kifejezéstelen szeméin Kitty azonnal észrevette, hogy Helén, mint ez már gyakrabban megtörtént, álmában holdkórosan jár s hogy meg ne ijessze, nyugodtan engedte visszatérni a szobájába. Midőn aztán később megtörtént a szörnyű esemény, Kitty kétségbeesett harcot vívott magával, nem mer-te megvallani, hogy látta és megismerte Helént mert félt, hogy testvérét akkor szándékos gyilkossággal gyanúsítják. Kénytelen lévén menekülni ebből a helyzetből, nem találva meg a helyes utat arra, hogy mit tegyen, de nem tudva azt sem elnézni, hogy mit szenved Ray és családja: Kitty úgy kapott az Angliából való elutazáson, mint a faldokló a szalmaszál után.

(Folytatása következik.)

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

Faragó Rezső.

NYILTTÉR.*

Aluirottak fájdalomtelt s mélyen megtört szívvel tudatják a forrón szeretett s felejtethetlen jó fiúnak, illetve testvér, unoka, rokon és barátinak

FRIED SAMUNAK

folyó hó 30-án este 8 órakor élete 22-ik évében rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult drága halott hült tetemei szeptember hó 1-én délelőtt 10 órakor fognak, Karolina-utca 3-4. sz. allatti gyásházából a helybeli izr. sirkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Arad, 1902. augusztus hó 30-án.

Áldás és béke lengjen drága hamvai fölött.

Fried Márkus, Fried Márkusné szül. Grün- ner Gizella szülei.	Schlesinger Károly és neje, Weinberger Ede és neje, Fuchs Lázár és neje, Grünner Pál és neje, Stengl Bernát és neje, Fried Henrik és neje, Özv. Fried Arlófné, Özv. Fried Morné
Fried Hermina, Fried Szerén, Fried Margitka testvérei.	nagybátya illetve nagy- nénjei.
Özv. Grünner Rozália nagyanyja.	

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ ROVATA

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége
SZABADSÁGTÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Naponta d. e. 11—1 óráig, este 9—10 óráig, vasárnap és ünnepnap d. u. 4—5 óráig. Tagok úgy a vidékről, mint helybeliek, naponta fölvetetnek.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak válaszbélyeg küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Keresünk:

Vidékre több fűszer- és vegyesáru segédet, a kik a magyar és román nyelvben jártasak.

Aradi játékok és norinbergi áru üzlet részére ügyes fiatal segédet.

Vidéki városba, rőfös- és divat áru-üzletbe 25—30 éven felüli, nőtlen szakképzett segédet, a ki a román nyelvet bírja.

Vidéki vegyes-áru üzlet részére szakképzett, keresztény segédet, a ki a magyar, román és tót nyelvben teljesen jártas.

Vidéki városba, rőfös üzlet részére a magyar és román nyelvben jártas segédet, a ki évente 4—5 vásárt is tart.

Aradi kisebb fűszer- és vegyesáru üzlet részére románul tudó, fiatal segédet.

Könyv- és papirkereskedés részére szakképzett fiatal segédet.

Vidéki fűszer üzletbe a német és román nyelvben jártas, fiatal segédet.

Vidéki vas- és fűszeráru-üzlet részére a magyar és román nyelvben jártas, fiatal segédet.

Aradi papir-üzlet részére fiatal szakképzett segédet.

Ajánlunk:

Pénztárkezelésre vagy egyéb irodai teendőkre, képzetten női alkalmazottat.

A rövidáru férfidivat szakmában jártas, kirakatszerelő, 25 éves segédet, a ki vidéki városokban működött.

Szeszbor- és terményáru-üzlet részére e szakmában működött raktárnokot.

Volt aradi idősebb kereskedőt, írásbeli, könyvelési munkálatokra, vagy üzleti megbízásokra.

A vas- és fűszeráru szakmában jártas, vidéki üzletekben működött, németül és románul tudó fiatal segédek.

A liszt és termény szakban sok évi gyakorlattal rendelkező, intel. szakképzett fiatal embert.

Fűszer- és vegyesáru üzletek részére több ügyes románul tudó segédet.

Esti foglalkozásra, gyakorlott, szakképzett könyvelőt és levelezőt.

A vegyesáru szakban minden igényeknek megfelelő segédek.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA.

Klein Sándor, Keppich Zsigmond,
titkár. igazgató.

Szalm Mihály és neje a magok, valamint Jenő fiuk és kiterjedt rokonságuk nevében is mélyen megtört szívvel jelentik a felejtethetlen jó nagynéne, rokon és barátinó

Özv. Schwartz Antalné,

szül. Szalm Teréziának,

1902. évi augusztus hó 29-én, délután 5 órakor, életének 76-ik évében, a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

A megboldogultnak földi maradványai augusztus hó 31-én d. u. 5 órakor fognak Csernovits Péter-utca 1. számú gyásházából a felső temetőben levő külön sír helyen örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő szent mise-áldozat az elhunytak lelki údvé rt pedig szeptember hó 1-én d. e. 8 órakor fog a főt. Minorita-atyák ideiglenes templomában (Kölcsény-utca) az egek Urának bemutatatni.

Arad, 1902. aug. hó 30-án.

Áldás és béke lengjen porai felett!

A legjobb és legolcsóbb
ÜDÍTŐ-ITAL,
mely mint asztali ital különösen kedvelt és borral, cognaccal vagy nórwayi mérpökkel vegyítve kitűnő ital
vagyüléket ad: a

MATTONI-FELE
GISSHÜBLER
Származás
Származás

2039

Beiratások az aradi zenedében

a 69-ik tanévre

folyó évi szeptember hó 1-én

veszi kezdetét a zenede helyiségében
s naponta délután 4—5 óráig
eszközöltetnek.

Az előre fizetendő beiratási díj 10 korona.

Tandíj egész évre 50 korona, mely két részletben fizetendő.

Fuvó hangszere két növendék tandíjmentesen vétetik fel.

A bélyegmentes folyamodványok 1902. szeptember hó 1-éig az igazgatónál nyújthatók be.

Iparosok részére — ha kellő számmal jelentkeznek — esténként 8-tól 9 óráig egy külön tanfolyam fog tartatni.

A zenede tanári kara: Budits Ádám, Budits Mátyás, Ferch Odön, Hösly Jakab, Kaletzky Vilma, Puresi János, Schleisner Amália, Ubl Ferencz és Zoltai Mátyás.

Arad, 1902. augusztus hó 19-én.

Az aradi zenekedvelők egyesülete képviselőletében:

Institoris Kálmán, Krispin József,
Arad sz. kir. város polgármestere, a zenede igazgatója,
az egyesület elnöke. 1460

Ajánlunk

ipar és háztartási célokra rostált darabos

bükk-faszén

100 kiló 4 korona 40 fillér;

bérmentve, házhoz szállítva kétszer mosott, valódi porosz

kovács kőszén

100 kiló 4 korona 40 fillér;

elsőrendű szagtalan

fűtő-kőszén

100 kiló 3 korona 40 fillér;

elsőrendű darabos

gáz pirszen-kocsz

100 kiló 4 kor. 40 fillér.

Megrendelések pontos eszközlése és hazaszállítása végett félnap időt kérünk.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

AMERIKA

nyári mulatóhely

bérlője a nagyérdemű közönség b. tudomására hozza, hogy Weilandits István eddigi megbízottját a közóhajnak eleget téve, elbocsájtotta és annak helyébe Tóth János közkedveltségnek örvendő főpincért bizta meg az üzlet vezetésével, ki minden igyekezetét oda irányítandja, hogy a nagy é. közönség teljes meglegedését kivívja.

Kedden, szeptember 2-án

hal-estély túros-csuszával,

melyre számos látogatást kér

kiváló tisztelettel:

Tóth János.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi május hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőt 11.51
Személysz. tv. d. u. 4.45	Személyvonat d. u. 3.32
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm.v. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsinig délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.07	Radnáról délután 2.36
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Személyvonat este 8.57
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvoat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 7.10	Személyvonat reggel 8.35
Személyvonat d. u. 4.11	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczig szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56

Május 1-től bezárólag szeptember 30-ig ünnep- és vasárnap, valamint a radnai búcsúnapokon jön Radnáról egy vegyesvonat este 8 óra 23 perckor.

Eladandó!

Aradon a Varjassy József-
(ezelőtt kórház-) utcában 14.
szám alatt levő

uri lakház

és **3, esetleg 4 házhely,**
nemkülönb a Dezső-utczá-
ban is

4, esetleg 6 házhely,

továbbá az ugyanott fekvő kert-
ben körülbelül 1000 négysz. öl
területen termő és részben már
érésnek indult idei egész

csemege-szőlő termés

vagy egészben, amint termé-
szetben található, vagy méter-
mázsánként meghatározott egy-
ségárban eladandók. — A szőlő
vevőjének ott egy lakszoba folyó
évi október hó 31-ig ingyen bo-
csáttatik rendelkezésre, esetle-
ges megállapodás szerint a
szoba továbbra is átengedhető.

Bővebb felvilágosítással szol-
gál Hruzek Béla Uj-Aradon, fő-
utca II. sz. a. 1487

**Férfiak
ingyen kapnak**

olyan új találmányu orvosságot, mely
az elvesztett erőt újra meghozza.
Próbacsomagot s egy száz oldalas köny-
vet postán, jól becsomagolva, ingyen
kapják mindazok, a kik érte irnak.
Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvos-
ság, mely megmentett ezeket, a kik
fiatalkori kihágások folytán nemi baj-
okban, szifiliszben, valamint elveszi-
tett férfierőben szenvednek. Ez okból
elhatározta az intézet, hogy egy in-
gyen csomag orvosságot magyarázó
könyvvel együtt mindenkinek ingyen
küld. Ezzel a házi-orvossággal a baj
otthon gyógyítható, s mindazok, a kik
a fiatalkori kihágásokból származó ne-
mi bajokban, szellemi elgyöngülésben,
vagy krónikus bajokban szenvednek,
otthon gyógyíthatják magukat. Ez a
gyógyyszer közvetlenül azokra a szer-
vekre hat, a hol a megerősödés szük-
séges csodálatos eredménnyel gyó-
gyítja az évek óta tartó betegségeket.
Óreg, fiatal egyaránt írhat a Staat
Medical Institute-nak az alant jelzett
cízre, a honnan a csomagot rögtön
elküldik. Az intézet leginkább azokat
akarja megmenteni, a kik kezelés
széljából az otthonukat nem hagyhat-
ják el. A próbacsomag megmutatja,
hogy mily könnyen gyógyíthatók eb-
ből a rettenetes bajból otthon. Az in-
tézet kivételt nem tesz. Mindenki ír-
hat érte bárholon magyarul, mire
titoktartás mellett postafordultáva egy
ingyen csomag orvosságot kap ma-
gyarázó könyvvel együtt. Irjon még
ma. A csomag oly szépen be van cso-
magolva, hogy a tartalmát senki sem
fogja megtudni. A levelet így kell
címezni: State Medical Institute 49.
Elektron Building, Fort Wayne, Ind
Amerika. A levelek mindig bérmenté-
sítendők. 1841

Aradi ipar- és népbank.

Ékszer-zálogosztály.

Árverési hirdetmény.

1902. évi szeptember hó 10-én d. e. 9 órakor az aradi
ipar- és népbank zálogosztályában a következő számú és 1902. évi
junius hó végéig lejárt ékszer-, arany- és ezüst-tárgyak
alapszabályunk 72. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek azonnali kész-
pénzfizetés mellett fognak elárvereztetni, u. m.:

6839, 6910, 7095, 7114, 8137, 8240, 8400, 9181, 9509, 9613,
10298, 10319, 10320, 10365, 10679, 10624, 10880, 11017,
11078, 11136, 11506, 11662, 11682, 11717, 11720, 11777,
11840, 11873, 12020, 12091, 12142, 12171, 12308, 12401,
12456, 12460, 12470, 12471, 12530, 12577, 12645, 12696,
12885, 12893, 12928, 12956, 13054, 13197, 13202, 13362,
13368, 13425, 13438, 13488, 13557, 13626, 13660, 13699,
13726, 13826, 13848, 13866, 13875, 13880, 13938, 13942,
13989, 13990, 14013, 14016, 14022, 14060, 14084, 14093,
14144, 14158, 14213, 14546, 14648, 14720, 14754, 14781,
14782, 14854, 14903, 14913, 14915, 14953, 14987, 15059,
15073, 15092, 15116, 15119, 15165, 15197, 15282, 15302,
15352, 15360, 15366, 15397, 15440, 15474, 15494, 15496,
15501, 15551, 15554, 15562, 15565, 15652, 15731, 15732,
15756, 15860, 15784, 15796, 15801, 15811, 15865, 15866,
15884, 15995, 16102, 16199, 16253, 16266, 16304, 16310,
16359, 16417, 16528, 16548, 16573, 16629, 16641, 16653,
16658, 16659, 16714, 16720, 16724, 16772, 16788, 16790,
16794, 16804, 16813, 16832, 16865, 16871, 16914, 16937,
16944, 16956, 16957, 16994, 17036, 17039, 17103, 17115,
17131, 17161, 17197, 17202, 17239, 17255, 17264, 17283,
17287, 17316, 17329, 17342, 17350, 17375, 17379, 17390,
17391, 17392, 17396, 17399, 17404, 17405, 17406, 17438,
17443, 17455, 17471, 17500, 17513, 17539, 17557, 17586,
17602, 17639, 17648, 17682, 17685, 17691, 17707, 17737,
17786, 17800, 17802, 17804, 17827, 17838, 17840, 17851,
17852, 17862, 17865, 17883, 17889, 17891, 17933, 18023,
18104 és 18107, mely árveréshez a venni szándékozók ezennel
tisztelettel meghívattak.

Arad, 1902. évi augusztus hó 23-án.

1491

Az igazgatóság.

Gyümölcs és szőlő bor készítő gépek.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és
nyomerő szabályzóval.

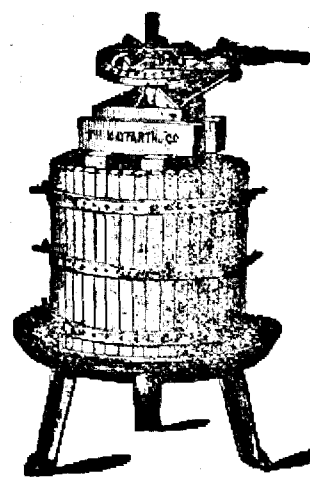
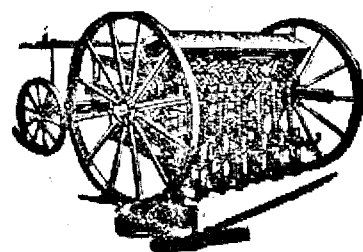
A munkaképesség 20% nagyobb mint bár-
mely más sajtónál.

Hydraulikus sajtók.**Szőlő és gyümölcs zúzó**

és bogymorzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

Szőlő és gyümölcs őrlők, Aszaló készülékek gyü-
mölcs és főzések aszalására, gyümölcs-vágó és há-
mozó gépek, legújabb szerkezetű szabad. önműködő „HYPHONIA” gyümölcs és
szőlővessző permetezők.

szőlő ekék.

A legjobb vetőgépek

Mayfarth Ph. és társa legújabb szerkezetű
„Agricola”

(tolóvetőkerék-rendszer) vetőgépei.

Mindennemű mag- és különböző magmennyi-
ség számára, váltókerék nélkül. dombon,
avagy síkon, a legkönnyebb járás, legnagyobb
tartósság és mind a mellett a legolcsóbb ár
által jünnek ki. A lehető legnagyobb munka-

idő- és pénzmegetakarítást teszik lehetővé.

Különlegességeket szóna- és szalmaprések, kézi használatra, kukorica morzsolók,
eséplőgépek, járgányok, gabonarosták, trieurók, ekék, hengerek és boronákban
a legújabb rendszer és elismert legjobb alkalmazása mellett gyártanak
és szállítanak.

Mayfarth Ph. és Társa

gazdasági gépgyárak, vasöntődék és vashámorművek

Alap. 1872. **BÉCS. II/1 Taborstrasse 71.** 850 munkás.

Kitüntette több mint 490 arany ezüst és bronz éremmel, az összes nagyobb ki-
állításokon. — Részletes árjegyzék ingyen. — Képviselek és viszont elárúsítók
kerestetnek. 965

Zálogcédulákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-
tárgyakat készpénz fizetés mel-
lett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legol-
csóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438.

Telefon szám 485.

T. cz.

Van szerencsém nagybecsült
rendelőimnek szives tudomására
adni, hogy folyó évi február hó 1-étől

a Templom-utcza 3. sz. alatti

czipész-üzletemet

feloszlattam, de iparomat továbbra
lakásomon

Heim Domokos-utcza 2 sz. alatt,

a Tokóli-téri Kisbalmi-féle gősfürdő mellett

folytatom.

Főtörökvésem oda irányul, hogy
nagybecsült rendelőimet ezután
is legnagyobb odaadással, szolid
és pontos kiszolgálásban része-
sitsem, miért is az eddigi pártfo-
gásért esedezem.

Magamat a n. é. közönség be-
cses bizalmába ajánlva maradok

kiváló tisztelettel

Pakszián Sándorné,

czipész, Heim Domokos-utcza 2. sz.

Újabb haladás!

Kérje mindenütt
csak az új Eisen-
städter-féle

Bejegyzett

EGLASINE

padlófénymáz. Gyári
jegy: „VASLOVAG”
törvényesen védve.

Gyorsan szárad! Ki-
adós! Mosható! Tü-
körfényű! Tartós!

Szagtalan!

Védjegy
„Vaslovag”**EGLASINE** padlófénymáz utó-
lag nem ragad, így

tehát sem por, sem
piszok a padlóba nem hatolhat be.
EGLASINE használatban a leg-
olcsóbb beeresztő szer. Takarékos
használat mellett 1 kg. elegendő
12 m² méter területre.

Kapható mindenütt!

A nagyérdemű közönség tudomására hozzuk, hogy a legjobb hirnévnek örvendő gyártmányainkat

Brassói posztók, divatkelmék, férfi-ruhákra
Aradon

Wadowsky Gusztáv ur

vászon és divat üzletében

általunk előirt gyári árakban árusítatnak el.

Már megküldve az őszi és téli évad újdonságait brassó posztók és divatkelmékből férfiruhákra, melyre a n. érdemű közönség szives figyelmét felhívjuk.

Hazai gyártmányainkat szives pártfogásába ajánlva

tisztelettel

SCHERG VILMOS és TÁRSAI

posztó- és divatáru-gyár

Brassó (Erdély.)

1509

1502—1902.

Pályázati hirdetmény.

Alólírott községi előljáráóság részéről közhírré tétetik, hogy Szöllős-Csigerél községben évi 200 korona fizetés, szülési esetenként 1 korona díjazás mellett rendszeresített szülésznői állásnak betöltésére a választási határidő Szöllős-Csigerél község-házánál 1902. évi szeptember hó 25. napján délelőtt 10 órája tüzetett ki.

Ezen szülésznői állás elnyerésére pályázók felhivatnak miszerint:

1. Szülésznői oklevéllel;
 2. Születési bizonyítvánnyal;
 3. Erkölcsei bizonyítvánnyal;
 4. Az eddigi működéséről szóló bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeiket a választás napjáig a községi előljáráóság-hoz (Szöllős-Csigerél u. p. Pankota) czimezve nyujtsák be.
- Szöllős-Csigerél, 1902. évi augusztus hó 27-én. 1520

Krisán Tódor,
jegyző.

Sandru Juon,
bíró.

Eladó vagy bérbeadó birtok.

Aradmegye, ternovai járásban levő kresztaménési

kb. 1200 kat. hold föld

igen jutányos áron és a lehető legkedvezőbb fizetési feltételek mellett szabad kézből

azonnal eladó, esetleg bérbevehető.

Érdeklődők jelentkezhetnek a megbizott, Szathmáry Gyula ügyvéd urnál Aradon, vagy Urszinyi János ügyvéd urnál Békés-Csabán, vagy pedig a tulajdonos: Békés-Csabai takarékpénztár egyesületnél Békés-Csabán. 1514

Békés-Csabai takarékpénztár egyesület.

Drescher József uri-szabósága.

Van szerencsém az uri közönségnek b. figyelmét felhívni Aradon, Báró Bohus ur házában (Atzél Péter-utca) levő

uri-ruha készitési műtermemre.

Több külföldi és fővárosi elsőrendű uri-szabó műterem önálló vezetése után Aradon néhai Sonn József üzletében mint szabász és üzletvezető működtem, hol a n. é. közönség bizalmát és megelégedését kinyertem, miért is vagyok bátor

férfi-ruha készítésre szolgálataimat felajánlani.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, maradtam

tisztelettel

1511

Drescher József.

SANTAL EGGER

gyógyító erejével fölülmulja a külföldi szereket.

Kipróbált, orvosilag ajánlott jó szer, hólyag, esőhajóknál és minden oly esetben, hol az orvosok Santal-olajat Copalvát, vagy Cubebát ajánlanak. A

SANTAL EGGER

tisztá keletindiai Santal-olaj tartalma miatt meglepő sikeres hatása az ifjúság bántalmainál. Az orvosok is kedvelik és rendelik. 1 üveg ára 3 kor. Vidékre a pénz előzetes beküldése után bér-

mentve 3.40 kor. Csak a törvényesen védett „tigris-fej” védj. valódi. Kapható a legtöbb gyógyszerertárban. Fő- és szétküldési raktár: „Nádor gyógyszerertár” Budapest, VI., Váci-körút 17. sz. Kapható Aradon: Földes Kelemen, Rozsnyay Mátyás és Tábor Gyula gyógyszerertárban. 2018

Jersan-Cacao

könnyen emészthető, jó ízű, vastartalmu éledelem és erősítő szer, amely vért képez és az idegeket erősíti.

Tudakozódjunk orvosainknál.**Minden gyógyszerertárban kapható.**

Főraktár Aradvármegye részére VOJTEK és WEISZ drogueria nagykereskedésében Aradon. 1985

50 fillérért 50.000 korona.

50 fillérért

50.000

korona ért. nyerhető

a pozsonyi

kiállítási sorsjátékon.

Kuzás visszavonhatlanul szeptember 21-én.

Sorsjegyek mindenütt kaphatók.

Megrendeléseket a pénz beküldése ellenében pontosan eszközöl a

Kiállítási sorsjegy iroda

Budapest, V., Nádor-utca 16.

50 fillérért 50.000 korona.

50 fillérért 50.000 korona.

50 fillérért 50.000 korona.

Rozsnyay-féle

chinin cukorka, chinin csokoládé

pályakoszoruzott készítmény.

gyermekeknek láz, hideglelés, váltóláz ellen kitűnő sikerrel alkalmazható. **Nem keserű!** Csak akkor valódi, ha a csomagoló papiroson Rozsnyay Mátyás névalírása olvasható.**Fenyő illat.**

Különösen alkalmas a szoba levegőjének felfrissítésére és tisztítására

Egy üveg 1 kor. 50 fillér.

Hasis-Colloidium.

Kitűnő, minden mászert felülmúló hatású tyukszem és bőrkeményedés ellen.

Egy üveg ára 70 fillér.

Kitűnő minőségű likőr eszenciák, melynek segítségével pár perc alatt zamatos, finom likőrt készíthetünk.

Barack	Cacao blanc	Cseresznye	Császárkörte
Anizette	Chartreuse	Marasquino	Vanillia
Benedictine	Curacao	Kávé	Zeller

Egy üveg ára 1 korona.

Kapható:

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerertárban

Aradon, Szabadság-tér.

Az Arad sz. kir. város által segélyezett

ARADI ZENE-CONSERVATORIUMBAN,mint az országos magy. kir. Zeneakadémiára előkészítő iskolában (Arad, Szabadság-tér 21. sz.) a beiratások **szeptember 1-től** mindennap d. e. 10—12-ig, d. u. 4—7-ig tartatnak.

Tanítatnak mint főtanszakok: zongora, hegedű, mélyhegedű, gordonka, gordon, cimbalom, magánének és minden fuvóhang. Mint melléktárgyak: zeneelmélet, összhangzatlan, zeneszerzés, zenetörténet, karének, kamarazene, zenekariskola és zongoraösszjáték ugyanazon tanterv szerint mint az országos zeneakadémián Budapesten.

TANÁRI KAR:

BAYER-BETTELHEIM IDA, (felügyelő) zongora és zeneelmélet.
 KISS KAROLY, cimbalom.
 KLEIN SANDORNÉ, zongora.

MÜTTERMÜLLER JÓZSEF, (igazgató) gordonka, zongora és kamarazene.
 MÜTTERMÜLLER-NÉ LÉNGYEL ERZSI, zongora és zene elmélet
 SPERBER FRIGYES, (igazgató) hegedű, mélyhegedű és zenekar iskola.

SCHREYER JAKAB, zongora.
 UNGER MOR, (igazgató) hegedű, zongora és zenekar iskola.
 WEICHHART AURORA, magán-ének.

Az intézetben a fentebb nevezettek kivül szükség esetén néhány segédtanár is tanít.

Tandíj havonként: az alsó osztályokban 10 korona, a felső osztályokban 12 kor., fuvóhangszerekre 3 kor. Előre fizetendő.

BEIRATÁSI DÍJ 6 KORONA.

Az igazgatóság figyelmeztetni kívánja saját érdekükben a növendékeket, hogy a beosztás alkalmasabb eszközölhetése végett beiratkozásra mielőbb jelentkezzenek.

1375

Az igazgatóság.

Apró hirdetések.

Minden kihirdetés beiktatása leg-
alább egy koronába kerül és 20 szó
lehet, minden további szó 4 fillérbe,
vastagabb betűkből 8 fillérbe kerül. A
kis hirdetések előre fizetendők. Ir-

tesítések a kiadóhivatal ad; levél-
beni kérdésekhez a válasza való bá-
lyeg mellékiendő. Telefon irásaitól
nem ad a kiadóhivatal.

Egy nevelőnő

kerestetik vidékre. Bővebbet Kl-
lányi C. és Társánál. 1528

Vidéki iskolás fiúk

teljes ellátásra felvétetnek Deák
Ferencz-utca 32. sz. I. emelet
jobbra. 1442

Az összes helybeli orvosok ajánl-
ják a 1505

Boholti ásványvizet.

Kapható minden fűszerkereskedés-
ben. Főraktár Boczkó-utca 9. sz.
Telefon szám 506.

Kiadó

Andrássy-tér 9. szám. (Kassovitz-
féle) üzlethelyiség. Ugyanott az
üzleti berendezés is eladó. 1519.

Két-három

iskolás fiú, izraelita családnál, Rá-
kóczy-utca 24., ajlós szám 1. teljes
ellátásra felvétetik. 1498

Jó forgalmu

kávéház jutányosan eladó. Bőveb-
bet a kiadóhivatalban. 1531

Szép, erőshangu pedálos, alig hasz-
nált

ozimbalom

jutányosan eladó. — Megtekinthető
Honisch L. István műtermében,
Szabadság-tér 16. sz. 1506

Kiadó

egy igen élénk helyen levő sarok
üzlethelyiség hozzá megfelelő la-
kással. Cím: Miksa-utca 1. 1529

Két vidéki iskolás fiú

szerény feltételek mellett intelli-
gens háznál felvétetik. Bővebbet
Aulich Lajos-utca 15. szám, föld-
szint jobbra.

Eladó házak.

Két igen jól jövedelmező kisebb
ház Aradon, a legnépesebb utcá-
ban, az egyik egy 40 év óta jó
forgalmu szatócs- és korcsmahelyi-
séggel ellátva, szabad kézből el-
adó. Cím a kiadóhivatalban. 1508

Irodaszolgának

ajánkozik egy óvadékképes nős
gyermektelen ember. Cím a kiadó-
hivatalban. 1500

Két-három gyermek

intelligens családnál teljes ellátást
kaphat. Bővebbet Fischer Armin,
Batthyányi-utca 22. sz. 1446

500 forintot

fizetnek annak, aki
Bartilla
fogvizének hasz-
nálata mellett, üvegje 35 kr. valaha is-
mét fogfájást kap, vagy a szája büzlök.
(Csomagolásért külön 10 kr.) **Bartilla A.**
Erőköszel, (E. Winkler) **Wien**, 19/1
Sommer-gasse 1. Kapható Aradon: **Ring**
Lajos Asztalos Sándor-utca 1. sz. **G.**
Földes Kelemen, Deák-Ferenéz-utca
11. sz. gyógyszerárakban. — Kérjük min-
denütt határozottan **Bartilla-féle** fog-
vizet. Hamisítványok feljelentési díj di-
jaztának. 303

Iskolás gyermekek ellátást

kaphatnak izr. családnál. Felvilá-
gosítást ad Ingusz könyvkeres
kedő Aradon. 1526

Megvételre keresek

egy használt, de még jó karban
levő rugós homokfutó vagy Steyer
kocsit. Ajánlatok állomástűnök Uj-
Szt.-Annán. 1525

Finiai rudvas, Resiczai lemezek.

Van szerencsénk ezen-
nel jelenteni, hogy gyártmányaink
egy hatóságilag bejegyzett minő-
ségi korona — farkas védjeggyel
vannak ellátva, a minek szives fi-
gyelembe vételét kérjük. Szabad-
oszt-magy. államnasut-társaság ma-
gyar bányái, kulái és uradalmainak
igazgatósága. 1484

Öregeknek és ifjaknak

hasznos utbaigazításul szolgál a most
újából megjelent és számos kiadást ért
Dr. Müller (Med. Rath.) által írott
Megromlott ideg-, faj- és nem-rendszer
című könyve, amely jó tanácsokat ad
ezen bajok ismertetésére és gyógyke-
zelésére. 1075
Egy korona 20 fillér bélyegekből
történet előzetes beküldése esetén ber-
mentve küldi Curt Röber Braunschweig.

Állást keresők,

valamint állásban levő intelligens

urak

tekintélyes keresletre

tehetnek szert a

Gizella egyletnél.

Megfelelő eredményt elérők
állandó fizetésben részesülnek.
Vidéki jelentkezők írásbeli el-
intézészt nyernek. Szóbeli föl-
világosítás naponta 9—11-ig
nyerhető a Gizella egylet aradi
főügynökségénél **Andrássy-tér**
3. szám. II. emelet. 1521

A bevonulandó

Egyéves önkéntes urak

szives figyelmükbe ajánljuk ujonnan és dusan felszerelt

egyenruházati üzletünket,

ahol is a legsikkesebb egyenruhákat készítünk.

Kiváló tisztelettel

Hammer és Szukop

Arad, Salacz-utca. 1492

Gurahonczai portlandciment

egyedüli magyar gyártmány, mely a
magyar mérnök- és építész-egylet ál-
tal megszabott normálikat 60—70 szá-
zalékkal felülmúlja, rendkívül finom
örlésben, kis és nagy mennyiségben,
gyári áron kapható
Kriszán János Arad, nagyvárad-ut 12. és
Az Arad-csanádi Egyesült Vasutak
szertáránál
Arad állomás mellett.
Megrendeléseket az Arad-csanádi Egye-
sült Vasutak központi irodája is elfo-
gad és a cementet kívánatra házhoz
szállítja. 274

Vasárnap és hétfőn

Kánya Géza

kerthelyiségében

rendkívül nagy

Mű-előadás.

Optikai csalódások és a szalon-
bűvészetnek legújabb vívmányai
demonstrálva.

1. Cumberland Alos

gondolatolvasó és jósnő fizet
100 koronát annak, kinek gon-
dolatát el nem találja. Többfe-
jedelemtől kitüntetve.

2. Mr. STANLEI

a híres illusionista és spiritista.

3. Spiritisztikai rész,

az író medium. A közönségtől
tetszés szerint válogatott el-
halt rokonok vagy más nagy
emberek czítálva s azok a ne-
vüket leírják, nemkülönben a
kopogó és zenélő szellemek,
ugymint az elzárt és eltűnő
medium, előadva **Flóra** kis-
asszonytól. 1527

Szenzációs látvány az állátszó nő.

Nem koholmány, a szó szoros értel-
mében keresztül látható.

Kezdeté este 8 órakor.

Kész

butor eladás!

Ajánlom a n. é. közönség-
nek **szolid kivitelű**

kész-butoraimat

és olyanokra megbizást kész-
séggel elfogadok. 1500

Varga József

asztalos-mester

Arad, Kápolna-utca 6. sz.

Méltányos árak
mellett
szép

Báli meghívók.

Tánczrendek!

Levélpapírok!

Borítékok!

Névjegyek!

Gyászjelentések!

Számlák!

Falragaszok!

és minden egyéb
NYOMTATVÁNYOK

készítetnek
a legnagyobb
választékban

Aradi nyomda részvény-
társaságnál.

NEUMANN M.

csász. és kir. udvari szállító

férfi-, fiu- és gyermek-ruha telepe

ARADON,

Andrássy-tér, a Fehér Kereszttel szemben.

Dusan felszerelt raktár az elősmert legjobb minőségű készárúban.

1502

Mérték szerinti megrendelések kifogástalan kivitelben készítettnek.

Szabott árak.

Alapított 1845.

Telefon szám 457.

Szabott árak.

Uj hal-áruda!

Van szerencsém a n. é. vevőimet úgy a n. b. közönséget értesíteni, hogy Aradon, a hálteren az „Arany potyka” helyiségében

élő és nyers halak

bármely nagyságban és fajban a napi árfolyam szerint mindenkor nálam kaphatók. Pósta megrendelések a legpontosabban utánvét mellett eszközöltetnek.

Beccses pártfogásáért esd

tisztelettel

Widulevits Mária,
haláruda tulajdonos.

3:2

Telefon 486.

Vasgerenda, szekértengelyek, ráfvas, aczelcsákányok, kályhák, tűzhelyek, fegyverek, löszerek, ifj. Czeiler István-féle mángolók és egyéb árucikkek jó minőségben és olcsó árban kaphatók

Pöhm és Gedeon

vaskereskedésében 76

Arad, Eötvös-utca és Szabadság-tér sarkán.

*** Egyenruházati műterem. ***

Mütermemet ujabban

egyenruhák készítésére

is berendeztem, van szerencsém azt az idén bevonuló

bármely fegyvernemhez tartozó

önkéntes urak

b. figyelmébe ajánlani, kérve, hogy nagybecsű megbízásaikkal megtisztelni sziveskedjenek.

Kiváló tisztelettel

Sugár József

egyenruha és uri-szabó műterme

Arad, Színház-épület.

Telefon 395. sz.

1483

Katonai felszerelések.

Mégis és izléses kivitel.

*** Dus választék. *****STERN M. A.**

Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos

női-felöltő áruháza.

Nagy választék a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

Ujdonságok naponta érkeznek.

2502

ALAPITTATOTT 1875.

TELEFON 238.

